

Міністерство освіти і науки України
Запорізький національний університет

Р. В. Бараннік

СУДОВІ ТА ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ УКРАЇНИ

Підручник
для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра
спеціальності “Правоохоронна діяльність”
освітньо-професійної програми “Правоохоронна діяльність”

Затверджено вченою радою ЗНУ
Протокол № 12 від “01” липня 2025р.

Запоріжжя
2025

УДК 347.9:351.74] (477) (075.8)

Б 241

Бараннік Р. В. Судові та правоохоронні органи України: підручник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності “Правоохоронна діяльність” освітньо-професійної програми “Правоохоронна діяльність”. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2025. 508 с.

У підручнику на підставі системного аналізу чинного законодавства, з урахуванням останніх найсучасніших змін у нормативно-правовій базі діяльності судової, правоохоронної та правозахисної систем, розглядається процес формування і розвитку таких ґрунтовних понять та інститутів, як: правоохоронна діяльність, правосуддя, принципи правосуддя, судова система і судові інстанції, прокурорський нагляд, напрями прокурорської діяльності, функції і завдання Національної поліції, система органів МВС, органи досудового розслідування, система і організація діяльності Служби безпеки України, система та функції органів державної податкової служби тощо, на основі вивчення яких стає можливим продовження навчального процесу по засвоєнню базових і спеціальних юридичних дисциплін.

Для закріплення здобутих знань запропоновано тестові завдання та питання для самостійної перевірки різного рівня складності, а для формування необхідних програмних результатів навчання підручник містить практичні завдання до кожної теми, а також до деяких тем пропонуються ситуаційно-рольові сценарії для аудиторної роботи. Тлумачення основних термінів, понять і аббревіатур міститься у глосарії. Може бути корисним для практичних працівників суду, правоохоронних та правозахисних органів.

Рецензенти:

Кучинська О.П., професор кафедри кримінального процесу та криміналістики Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України;

Солдатенко О.А., професор кафедри кримінального процесу Дніпровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, професор;

Філей Ю.В., декан юридичного факультету Національного університету “Запорізька політехніка”, кандидат юридичних наук, професор.

Відповідальний за випуск

Р.В. Бараннік, кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри кримінального права та правоохоронної діяльності.

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО СУДОВУ, ПРАВООХОРОННУ ТА ПРАВОЗАХИСНУ ДІЯЛЬНІСТЬ	
Тема 1. Визначення загальних понять щодо судової, правоохоронної та правозахисної діяльності	
1.1. Предмет і система дисципліни “Судові та правоохоронні органи України”, її співвідношення з іншими юридичними дисциплінами.....	11
1.2. Сутність правоохоронної та правозахисної діяльності держави.....	14
1.3. Основні напрямки правоохоронної діяльності та органи, що їх здійснюють.....	17
1.4. Загальна характеристика правоохоронних органів.....	19
Тести та питання для самоконтролю.....	21
Практичні завдання.....	23
Тема 2. Законодавство про діяльність судових, правоохоронних і правозахисних органів	
2.1. Загальна характеристика правового регулювання діяльності судових, правоохоронних і правозахисних органів.....	24
2.2. Класифікація нормативно-правових актів, що регулюють діяльність судових, правоохоронних і правозахисних органів.....	26
Тести та питання для самоконтролю.....	27
Практичні завдання.....	29
РОЗДІЛ 2. СУДОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ	
Тема 3. Судова влада, судочинство та правосуддя	
3.1. Природа і поняття судової влади.....	31
3.2. Основні ознаки (відмінні риси) судової влади.....	33
3.3. Поняття та ознаки правосуддя.....	36
3.4. Принципи (засади) провадження судочинства.....	41
3.5. Вища рада правосуддя.....	51
Тести та питання для самоконтролю.....	56
Практичні завдання.....	59
Тема 4. Правовий статус суддів	
4.1. Поняття правового статусу суддів та його загальна характеристика.....	61
4.2. Гарантії незалежності суддів.....	63

4.3	Вимоги до кандидатів на посаду судді та порядок зайняття посади судді.....	66
4.4.	Вища кваліфікаційна комісія та Національна школа суддів.....	69
4.5.	Дисциплінарна відповідальність суддів.....	75
4.6.	Участь присяжних у здійсненні правосуддя.....	79
	Тести та питання для самоконтролю.....	81
	Практичні завдання.....	83
Тема 5. Суди загальної юрисдикції		
5.1.	Поняття та характеристика судової системи загальних судів.....	86
5.2.	Ланки судової системи та судові інстанції.....	88
5.3.	Місцеві суди.....	91
5.4.	Апеляційні суди.....	94
5.5.	Вищі спеціалізовані суди.....	97
5.6.	Верховний Суд.....	98
	Тести та питання для самоконтролю.....	105
	Практичні завдання.....	109
	Ситуаційно-рольові сценарії для аудиторної роботи.....	111
Тема 6. Конституційний Суд		
6.1.	Статус, повноваження, мета та основні принципи діяльності Конституційного Суду.....	113
6.2.	Склад та порядок утворення Конституційного Суду.....	117
6.3.	Правовий статус суддів Конституційного Суду.....	119
6.4.	Форми звернення до Конституційного Суду.....	122
6.5.	Проведення зі справ у Конституційному Суді.....	125
	Тести та питання для самоконтролю.....	129
	Практичні завдання.....	132
РОЗДІЛ 3. ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ УКРАЇНИ		
Тема 7. Прокуратура		
7.1.	Поняття прокурорського нагляду та його завдання.....	135
7.2.	Принципи організації та діяльності прокуратури.....	137
7.3.	Функції прокуратури.....	146
7.4.	Система та структура органів прокуратури.....	153
7.5.	Кадри органів прокуратури.....	158
7.6.	Дисциплінарна практика в органах прокуратури.....	161
	Тести та питання для самоконтролю.....	164
	Практичні завдання.....	168
	Ситуаційно-рольові сценарії для аудиторної роботи.....	170

Тема 8. Служба безпеки	
8.1. Основні завдання та принципи діяльності Служби безпеки.....	172
8.2. Система і організація діяльності Служби безпеки.....	175
8.3. Напрямки діяльності Служби безпеки.....	178
8.4. Повноваження Служби безпеки.....	180
8.5. Кадри служби безпеки, їх правовий та соціальний захист.....	186
8.6. Контроль та нагляд за діяльністю Служби безпеки.....	187
Тести та питання для самоконтролю.....	189
Практичні завдання.....	192
Тема 9. Розвідувальні органи	
9.1. Поняття, принципи діяльності та основні завдання розвідувальної діяльності.....	194
9.2. Повноваження та організація діяльності розвідувальних органів..	197
9.3. Служба зовнішньої розвідки.....	201
9.4. Правовий статус співробітників розвідувальних органів.....	204
9.5. Контроль за діяльністю розвідувальних органів.....	207
Тести та питання для самоконтролю.....	209
Практичні завдання.....	212
Тема 10. Державна податкова служба	
10.1. Призначення, завдання та система органів державної податкової служби.....	216
10.2. Функції державної податкової служби.....	220
10.3. Основні напрямки діяльності територіальних органів ДПС.....	228
10.4. Права, обов'язки і відповідальність органів державної податкової служби.....	231
10.5. Посадові особи органів державної податкової служби, їх правовий і соціальний захист.....	237
Тести та питання для самоконтролю.....	239
Практичні завдання.....	243
Тема 11. Державна митна служба	
11.1. Організація діяльності, завдання та структура митних органів.....	245
11.2. Основні напрямки діяльності та повноваження митних органів....	248
11.3. Правовий статус працівників митних органів.....	258
Тести та питання для самоконтролю.....	261
Практичні завдання.....	264
Тема 12. МВС і Національна поліція	
12.1. Міністерство внутрішніх справ України, його завдання, та компетенція.....	266
12.2. Структура Міністерства Внутрішніх Справ України.....	277

12.3. Національна поліція України, її завдання та принципи діяльності.....	280
12.4. Основні функції та структура поліції.....	283
12.5. Правовий статус поліцейського.....	286
12.6. Поліцейські заходи.....	291
Тести та питання для самоконтролю.....	300
Практичні завдання.....	304
Ситуаційно-рольові сценарії для аудиторної роботи.....	305

Тема 13. Державна прикордонна служба

13.1. Завдання, функції та основні принципи діяльності Державної прикордонної служби.....	307
13.2. Структура, чисельність та організація діяльності Державної прикордонної служби.....	310
13.3. Повноваження Державної прикордонної служби.....	314
13.4. Контроль і нагляд за діяльністю Державної прикордонної служби.....	325
Тести та питання для самоконтролю.....	326
Практичні завдання.....	329

Тема 14. Органи досудового розслідування

14.1. Поняття, завдання та види досудового розслідування.....	331
14.2. Проведення дізнання та досудового слідства.....	333
14.3. Державне Бюро Розслідувань.....	337
14.4. Бюро Економічної Безпеки.....	342
Тести та питання для самоконтролю.....	347
Практичні завдання.....	351

Тема 15. Антикорупційні органи

15.1. Національне агентство з питань запобігання корупції.....	354
15.2. Національне антикорупційне бюро України.....	362
15.3. Спеціалізована антикорупційна прокуратура.....	368
15.4. Вищий антикорупційний суд України.....	373
Тести та питання для самоконтролю.....	377
Практичні завдання.....	380

РОЗДІЛ 4. ОРГАНИ, ЯКІ СПРИЯЮТЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЮ ПРАВОПОРЯДКУ

Тема 16. Уповноважений Верховної Ради з прав людини

16.1. Завдання та мета діяльності Уповноваженого Верховної Ради з прав людини.....	382
16.2. Правовий статус Уповноваженого Верховної Ради	

з прав людини.....	383
16.3. Організація діяльності Уповноваженого Верховної Ради	
з прав людини.....	388
Тести та питання для самоконтролю.....	390
Практичні завдання.....	392
Тема 17. Органи та установи юстиції	
17.1. Міністерство юстиції: його структура, завдання та функції.....	395
17.2. Порядок діяльності та повноваження Міністерства юстиції.....	402
17.3. Система та повноваження територіальних органів юстиції.....	407
17.4. Порядок організації та діяльності державної виконавчої	
служби та приватних виконавців.....	416
Тести та питання для самоконтролю.....	420
Практичні завдання.....	425
Тема 18. Нотаріат	
18.1. Поняття та основні функції нотаріату.....	427
18.2. Правовий статус нотаріуса.....	429
18.3. Організація та форми діяльності нотаріату.....	433
Тести та питання для самоконтролю.....	439
Практичні завдання.....	442
Тема 19. Адвокатура	
19.1. Поняття та організаційні форми діяльності адвокатури.....	444
19.2. Принципи і гарантії адвокатської діяльності.....	446
19.3. Правовий статус адвоката.....	448
19.4. Кваліфікаційні комісії адвокатури, з'їзд адвокатів	
та Рада адвокатів.....	453
Тести та питання для самоконтролю.....	457
Практичні завдання.....	461
Ситуаційно-рольові сценарії для аудиторної роботи.....	463
ГЛОСАРІЙ.....	465
ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА.....	471
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА...472	

ВСТУП

Судові та правоохоронні органи України, як навчальна дисципліна, належить до обов'язкових освітніх компонентів циклу професійної підготовки спеціальності “Правоохоронна діяльність”. Сучасні тенденції розвитку і трансформації статусу судових, правоохоронних та правозахисних органів в Україні та оновлення чинного законодавства закономірно вимагають якісно нових підходів до процесу викладання відповідних питань у профільних закладах вищої освіти та на факультетах. Видання цього підручника стало особливо важливим в умовах здійснення в Україні комплексу реформ, спрямованих на демократичний розвиток судової, правоохоронної та правозахисної систем.

Жодна держава не може існувати без системи правоохоронних органів, які мають стояти на стражі прав людини та громадянина, забезпечуючи гарантію захисту цих прав, а також внутрішню та зовнішню безпеку держави. Основний Закон проголосив Україну суверенною, незалежною, демократичною, соціальною та правовою державою, визнавши тим самим права та свободи людини, її життя та здоров'я, честь та гідність найвищими соціальними цінностями. Визнавати, дотримуватись та захищати права і свободи людини та громадянина є основним обов'язком держави, який цілком природно реалізується через діяльність судової влади, правоохоронних та правозахисних структур нашої країни.

Основна мета навчальної дисципліни “Судові та правоохоронні органи України”: дати загальну уяву та вихідні знання майбутнім юристам-правоохоронцям про систему судових та правоохоронних органів держави, їх склад і структуру, організаційно-правові засади діяльності та соціальне призначення. Успішне вивчення даної дисципліни дозволяє досягати таких результатів навчання:

- ✓ Розуміти історичний, соціальний, економічний, технологічний і культурний контексти розвитку правоохоронної діяльності.
- ✓ Розуміти та професійно застосовувати понятійний апарат права та правоохоронної діяльності.
- ✓ Формулювати і перевіряти гіпотези, виокремлювати юридично значущі факти, виявляти причинно-наслідкові зв'язки в діях і явищах для прийняття оптимального рішення в конкретних ситуаціях.
- ✓ Вміти розробляти тексти, документи з питань професійної діяльності, вільно спілкуватися українською та іноземною мовами.
- ✓ Знати і розуміти принципи доброчесності та норми етичної поведінки, дотримуватися їх у професійній діяльності.
- ✓ Здійснювати пошук інформації у доступних джерелах, аналізувати і

оцінювати її для повного та всебічного встановлення обставин, необхідних для виконання професійних завдань.

- ✓ Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.
- ✓ Знати і розуміти сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.
- ✓ Здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності.

Дисципліна “Судові та правоохоронні органи України” тісно пов’язана з рядом фундаментальних і прикладних правових наук, що забезпечує її комплексний характер і міждисциплінарну інтеграцію. Зокрема, вона спирається на конституційне право, яке визначає засади організації державної влади та статус органів у системі поділу влади; адміністративне право регламентує порядок діяльності правоохоронних структур і механізми адміністративного контролю. Тісний зв’язок із кримінальним правом та кримінальним процесом дозволяє розкривати функції слідчих, прокурорів і суддів у межах кримінального провадження, а цивільне та господарське процесуальне право забезпечує розуміння участі судів у вирішенні приватноправових спорів. Дисципліна також базується на засадах теорії держави і права, яка формує у студентів уявлення про правову природу та призначення органів державної влади. Історико-правові науки дозволяють простежити еволюцію інститутів правосуддя, а положення міжнародного права сприяють осмисленню діяльності національних органів у контексті міжнародних зобов’язань України. У поєднанні з етикою юридичної професії це забезпечує цілісне формування правової культури майбутніх фахівців.

Мета пропонованого підручника – допомогти здобувачам на основі ґрунтовного опанування Конституції України, законів України, інших джерел права (у тому числі й актів міжнародного права) засвоїти основні засади та напрями правоохоронної діяльності держави, правового статусу суддів України, систему, принципи організації та діяльності судів загальної юрисдикції, Конституційного Суду України; усвідомити принципи організації та діяльності, функції, систему та структуру органів прокуратури, Служби безпеки України, Державної податкової служби України, Міністерства внутрішніх справ, органів Національної поліції, розвідувальних органів України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та інших інституцій; сформувати стійкі переконання в необхідності жити й працювати за нормами Конституції України та законів; сформувати вміння й навички використання норм Конституції України, інших законодавчих актів у практичній діяльності.

Системне опанування здобувачами матеріалу, викладеного у підручнику полегшить вивчення інших навчальних дисциплін правничого спрямування і сприятиме професійному формуванню правової свідомості та правової культури

сучасного фахівця-юриста, поваги до Конституції України, законів і держави.

Автором чітко і доступно викладено максимум корисної інформації, подано матеріал таким чином, щоб читач зміг отримати базові концептуальні знання, зорієнтуватися в розмаїтті основних напрямів правоохоронної діяльності держави та органів, що її здійснюють.

Усе це важливо для формування у майбутніх юристів високої політико-правової культури, що означає, насамперед, повагу до Конституції України як важливої соціальної та політичної цінності, до чинного законодавства в цілому. Підручник дає можливість у діалектичному взаємозв'язку розглядати інститути держави, аналізувати правові приписи в динаміці. Матеріал подається у доступному та лаконічному викладенні.

Матеріали, викладені в підручнику “Судові та правоохоронні органи України”, були неодноразово апробовані у процесі багаторічного викладання відповідної навчальної дисципліни у закладах вищої освіти юридичного профілю. Зокрема, зміст підручника був опрацьований і вдосконалений на основі систематичного використання у навчальному процесі Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ та Національного університету “Запорізька політехніка”, які здійснюють підготовку фахівців у сфері права та правоохоронної діяльності.

Положення підручника активно застосовувалися під час проведення лекційних та практичних занять, а також під час організації ситуаційно-рольових ігор, круглих столів, міжвузівських науково-практичних конференцій. Зміст матеріалів постійно оновлювався відповідно до змін у чинному законодавстві України, що регулює діяльність судової влади, органів прокуратури, органів внутрішніх справ, Служби безпеки України, Національного антикорупційного бюро, Державного бюро розслідувань, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Державної прикордонної служби, Державної митної служби, органів юстиції, адвокатури, нотаріату та інших правоохоронних і контролюючих органів.

Четверте чинне видання враховує останні суттєві зміни в законодавстві, зокрема оновлення Конституції України у сфері правосуддя, зміни до законів “Про судоустрій і статус суддів”, “Про прокуратуру”, “Про Національну поліцію”, “Про адвокатуру та адвокатську діяльність”, “Про нотаріат”, “Про Службу безпеки України” та інших актів, що істотно впливають на правовий статус та функціонування відповідних органів. Це забезпечує високий рівень актуальності та практичної значущості навчального матеріалу для здобувачів, викладачів і практичних працівників юридичної сфери.

Таким чином, підручник “Судові та правоохоронні органи України” написаний з урахуванням останніх найсучасніших змін у національному законодавстві, а також у відомчому правовому регулюванні. В роботі різноаспектно розглянута система судових та правоохоронних органів України, сучасні законодавчі основи регулювання їх діяльності, а також специфіка функціонування.

РОЗДІЛ 1

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО СУДОВУ, ПРАВООХОРОННУ ТА ПРАВОЗАХИСНУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Ubi jus incertum, ibi nullum
Якщо закон невизначений – закону немає

ТЕМА 1

ВИЗНАЧЕННЯ ЗАГАЛЬНИХ ПОНЯТЬ ЩОДО СУДОВОЇ, ПРАВООХОРОННОЇ ТА ПРАВОЗАХИСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Метою вивчення даної теми є формування у студентів цілісного уявлення про сутність, зміст, основні ознаки та правову природу судової, правоохоронної та правозахисної діяльності в Україні; ознайомлення з предметом і системою відповідної навчальної дисципліни; з'ясування ролі та місця правоохоронних і правозахисних органів у механізмі державної влади, їх основних функцій, напрямів діяльності та нормативно-правової основи функціонування.

Це забезпечує підґрунтя для подальшого вивчення структури й повноважень конкретних судових і правоохоронних інституцій, а також для розуміння їхньої ролі у забезпеченні законності, правопорядку та прав людини.

План:

- 1.1. Предмет і система дисципліни “Судові та правоохоронні органи України”, її співвідношення з іншими юридичними дисциплінами.
- 1.2. Сутність правоохоронної та правозахисної діяльності держави.
- 1.3. Основні напрямки правоохоронної діяльності та органи, що їх здійснюють.
- 1.4. Загальна характеристика правоохоронних органів.

1.1. Предмет і система дисципліни “Судові та правоохоронні органи України”, її співвідношення з іншими юридичними дисциплінами

У рамках навчальної дисципліни “Судові та правоохоронні органи України” вивчаються основні питання щодо організації і діяльності судових, правоохоронних та правозахисних органів нашої держави, а саме: завдання цих органів, принципи їх побудови та основні засади діяльності, їх структура, повноваження тощо.

Дана дисципліна вивчається на перших роках навчання в усіх юридичних вищих навчальних закладах та на факультетах. Вона є своєрідним вступом до

вивчення інших профілюючих юридичних дисциплін, матеріальних і процесуальних галузей національного права. Без опанування знаннями щодо організації діяльності судових органів, органів прокуратури, внутрішніх справ, податкових органів та органів безпеки, без вивчення їх завдань та повноважень неможливо засвоїти порядок їх діяльності, застосування ними норм права та зрозуміти порядок їх взаємовідносин один з одним з метою вирішення загальних завдань забезпечення законності і правопорядку в державі.

Предмет будь-якої навчальної дисципліни перш за все визначається колом тих питань і проблем, які вивчаються в її рамках. До таких питань і проблем в рамках дисципліни “Судові та правоохоронні органи України” відносяться: характеристика судової влади і правоохоронної діяльності, відомості про органи, що здійснюють правоохоронну діяльність та реалізують судову владу, їх структуру і повноваження тощо.

Таким чином, *предметом дисципліни* “Судові та правоохоронні органи України” є положення про основи організації, систему, завдання, функції, повноваження і принципи діяльності судових та правоохоронних органів, а також статус посадових осіб, що працюють у цих органах.

Систему будь-якої навчальної дисципліни складає перелік тем, що в ній вивчаються. Отже, *система дисципліни* “Судові та правоохоронні органи України” складається з тем, в яких розглядаються загальні питання, пов’язані із поняттям, змістом і порядком реалізації судової влади, а також із поняттям правоохоронної діяльності, характеристикою органів, що її здійснюють, аналізом принципів, що лежать в основі їх побудови та функціонування.

Scire leges non hoc est verba earum tenere, sed vim ac potestatem
Знання закону – не в тому, щоб пам'ятати їх текст, а в тому, щоб розуміти їх зміст

ТЕМА 2

ЗАКОНОДАВСТВО ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ СУДОВИХ, ПРАВООХОРОННИХ І ПРАВОЗАХИСНИХ ОРГАНІВ

Метою вивчення даної теми є ознайомлення здобувачів із системою нормативно-правових актів, що регулюють діяльність судових, правоохоронних і правозахисних органів в Україні; формування вміння орієнтуватися у джерелах національного та міжнародного права, визначати їхню юридичну силу, класифікувати акти за різними критеріями; розвиток навичок застосування законодавства на практиці при аналізі функціонування відповідних органів, їхніх повноважень, форм та методів діяльності.

Це створює основу для правового мислення, необхідного для професійного розуміння взаємозв'язку між законодавством і практикою діяльності органів, що забезпечують правопорядок, законність і захист прав людини.

План:

- 2.1. Загальна характеристика правового регулювання діяльності судових, правоохоронних і правозахисних органів.
- 2.2. Класифікація нормативно-правових актів, що регулюють діяльність судових, правоохоронних і правозахисних органів.

РОЗДІЛ 2

СУДОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ

Pereat mundus et fiat justitia
Хай загине світ, але має здійснитися правосуддя

ТЕМА 3

СУДОВА ВЛАДА, СУДОЧИНСТВО ТА ПРАВОСУДДЯ

Метою вивчення даної теми є сформувані у студентів цілісне уявлення про судову владу як одну з гілок державної влади, її роль у системі стримувань і противаг, принципи організації та здійснення правосуддя, а також ознайомити з основними засадами судочинства в Україні. Студенти повинні усвідомити конституційно-правову природу судової влади, оволодіти знаннями про види судочинства, принципи здійснення правосуддя, механізми забезпечення незалежності суддів і гарантії справедливого судового розгляду, що необхідні для підготовки висококваліфікованих правників та фахівців у галузі юриспруденції.

План:

- 3.1. Природа і поняття судової влади.
- 3.2. Основні ознаки (відмінні риси) судової влади.
- 3.3. Поняття та ознаки правосуддя.
- 3.4. Принципи (засади) провадження судочинства.
- 3.5. Вища рада правосуддя.

3.1. Природа і поняття судової влади

Характеризуючи діяльність держави, ще мислителі минулого поділяли її на законодавчу, виконання законів (або управління) і правосуддя. При цьому вони підкреслювали, що різні органи держави спеціалізуються на виконанні того чи іншого виду діяльності. Отже, слід відзначити, що однією з владних функцій давнього суспільства була функція судова.

Один з найвідоміших французьких істориків та філософів Шарль Луї Монтеск'є логічно завершив створення теорії поділу влади. Він виділив три гілки влади – законодавчу, виконавчу та судову, підкреслюючи, що йдеться про три частини єдиної влади, яка з метою більш досконалого державного устрою поділена між окремими структурами. Розроблена Монтеск'є концепція поділу влади, що діє на основі права та взаємного стримування її гілок з метою найбільш повного забезпечення прав і свобод людини, стала ядром класичної

теорії поділу влади.

Влада в цілому – це авторитетна сила, яка має реальні можливості здійснювати свою волю в соціальному житті, використовуючи різні способи та методи, у тому числі і примус. З її допомогою забезпечується нормальне функціонування всіх соціальних суб'єктів, вона забезпечує організованість і порядок, координує дії різних елементів держави і суспільства.

Судова влада є різновидом державної влади, основу якої складає сукупність судових органів, наділених різною компетенцією, а саме: судочинство в Україні здійснюється судами загальної юрисдикції (місцеві, апеляційні, Верховний Суд України) та Конституційним Судом України. Для розгляду окремих категорій справ в системі судоустрою діють вищі спеціалізовані суди (Вищий суд з питань інтелектуальної власності та Вищий антикорупційний суд).

В Україні за змістом принципу поділу державної влади, закріпленого у ч. 1 ст. 6 Конституції України, “державна влада здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову”, які урівноважують одна одну. Безпосередньо судова влада займає особливе місце в системі державної влади. Її взаємодія з іншими владними гілками здійснюється на основі “механізму стримувань і противаг”, який полягає у тому, що органи законодавчої влади впливають на суди, створюючи для них законодавчу базу діяльності; крім того, Верховна Рада України разом із Президентом України беруть участь у формуванні судової системи – призначенні суддів. З іншого боку, Конституційний Суд України наглядає за конституційністю законів, прийнятих Верховною Радою, що у певних випадках має наслідком втрату ними чинності з моменту прийняття; суди загальної юрисдикції можуть скасовувати суперечливі Конституції та законам України акти органів державного управління, розглядати скарги громадян на незаконні рішення, дії чи бездіяльність органів управління тощо.

Головним призначенням судових органів є вирішення правових конфліктів, що виникають в суспільстві між людьми, між людиною і державою, між різними структурами держави. Іншими словами, відповідно до частин 2 та 3 ст. 124 Конституції України юрисдикція судів поширюється на всі правовідносини, що виникають у державі. Таким чином, судовій владі належить особлива роль – роль арбітра в спорах про право.

Тема 4. Правовий статус суддів

Метою вивчення даної теми є сформувати у студентів ґрунтовні знання про правовий статус суддів як ключовий елемент функціонування незалежної судової влади в Україні. Забезпечити розуміння сутності, змісту та структури правового статусу судді, його конституційних та законодавчих засад, включно з вимогами до кандидатів на посаду судді, порядком призначення (обрання), правами, обов'язками, гарантіями незалежності та недоторканості суддів, а також підставами та процедурою припинення повноважень. Метою є також формування у студентів вміння аналізувати нормативно-правові акти та практику, пов'язану з реалізацією правового статусу суддів, для їх подальшого професійного застосування.

План:

- 4.1. Поняття правового статусу суддів та його загальна характеристика.
- 4.2. Гарантії незалежності суддів.
- 4.3. Вимоги до кандидатів на посаду судді та порядок зайняття посади судді.
- 4.4. Вища кваліфікаційна комісія та Національна школа суддів.
- 4.5. Дисциплінарна відповідальність суддів.
- 4.6. Участь присяжних у здійсненні правосуддя.

4.1. Поняття правового статусу суддів та його загальна характеристика

Відповідно до ст. 127 Конституції України правосуддя в нашій державі здійснюється професійними судьями. У випадках, передбачених законом, правосуддя може також здійснюватись за участю присяжних.

Судді є посадовими особами судової влади, які в конституційному порядку наділені повноваженнями здійснювати правосуддя і виконувати свої обов'язки на професійній основі в Конституційному суді України, судах загальної юрисдикції на чолі з Верховним Судом України, а також у вищих спеціалізованих судах. Судді виконують свої повноваження по здійсненню правосуддя незалежно від законодавчої та виконавчої влади.

Важливим положенням при здійсненні правосуддя є встановлення єдиного правового статусу всіх суддів незалежно від їх рівня або категорії суду (загальної або спеціальної юрисдикції) крім Конституційного суду. Єдність статусу суддів України забезпечується єдиними вимогами, що встановлюються для кандидатів на посаду судді; порядком наділення суддів повноваженнями; сукупністю їх прав та обов'язків; незалежністю та самостійністю суддів; неприпустимістю втручання в їх діяльність; незмінюваністю та

недоторканністю суддів тощо.

Статус – це правове становище (сукупність прав і обов’язків) суддів усіх ланок суддівської влади. Він встановлюється Конституцією України і доповнюється та більш детально регламентується процесуальними кодексами та законами України “Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів”, “Про судоустрій і статус суддів”. Останній закон найбільш повно і всебічно закріплює статус суддів як носіїв судової влади, встановлює процесуальні, матеріальні та соціальні гарантії їх незалежності, порядок формування суддівського корпусу, вимоги, що ставляться до особи судді та його основні обов’язки. Особливості статусу суддів Конституційного суду України передбачені розділом XII Конституції України та законом “Про Конституційний Суд України”.

Поряд із єдністю загального правового статусу суддів чинне законодавство наділяє їх різним обсягом повноважень і компетенції залежно від виду судової ланки і конкретного суду в судовій системі України, встановлює різні вимоги до кандидатів на посаду судді різних ланок судової системи.

Усі судді судової системи України утворюють суддівський корпус, правовий статус якого визначається процедурою формування суддівського корпусу (вимоги до кандидата на посаду судді, правила та механізм добору кандидатів на посади суддів і наділення їх суддівськими повноваженнями); гарантіями незалежності суддів при виконанні ними своїх професійних обов’язків (випадки призупинення та припинення повноважень судді, правила відставки судді, випадки та види дисциплінарних стягнень) тощо.

Таким чином, під правовим статусом суддів у загальному розумінні визнається сукупність їх прав та обов’язків, закріплених у законі. У більш вузькому розумінні на визначення правового статусу суддів окремо кожної з ланок судової системи впливають також усі інші, розглянуті у даному розділі обставини.

Sequi debet potentia justitiam, non praecedere
Сила має слідувати за правосуддям, а не випереджати його

Тема 5. Суди загальної юрисдикції

Метою вивчення даної теми є сформувати у студентів цілісне уявлення про систему судів загальної юрисдикції в Україні як основної ланки реалізації судової влади у справах цивільного, кримінального, адміністративного та інших юрисдикцій. Ознайомити з принципами організації та функціонування судів загальної юрисдикції, їх структурою, компетенцією, місцем у судовій системі та особливостями провадження в кожному виді судочинства. Метою є також формування практичних навичок аналізу законодавства, що регулює діяльність цих судів, та здатності розмежовувати юрисдикцію різних судових інстанцій у межах загальної системи судустрою України.

План:

- 5.1.** Поняття та характеристика судової системи загальних судів.
- 5.2.** Ланки судової системи та судові інстанції.
- 5.3.** Місцеві суди.
- 5.4.** Апеляційні суди.
- 5.5.** Вищі спеціалізовані суди.
- 5.6.** Верховний Суд.

5.1. Поняття та характеристика судової системи загальних судів

Для здійснення специфічної форми державної діяльності – відправлення правосуддя у формі цивільного, господарського, адміністративного, кримінального та конституційного судочинства – в нашій державі існує ціла система судових органів. Судову систему України складають суди загальної юрисдикції та Конституційний Суд України. Правовою основою побудови та діяльності системи національних судових органів є Конституція України, Закон України “Про судоустрій і статус суддів” та Закон “Про Конституційний Суд України”.

Систему судів загальної юрисдикції можна визначити як сукупність судів України, об’єднаних між собою єдиною метою, завданнями, принципами організації і діяльності і очолюваних одним, загальним для всіх, Верховним Судом України.

Систему судів загальної юрисдикції складають:

- 1) місцеві суди;
- 2) апеляційні суди;
- 3) вищі спеціалізовані суди;
- 4) Верховний Суд України.

Для створення найбільш повного та точного уявлення про особливості побудови і функціонування системи судів загальної юрисдикції виділимо наступні її характеристики:

- суди загальної юрисдикції є органічною частиною загальної державної судової системи;
- система судів загальної юрисдикції характеризується ознакою єдності побудови та функціонування;
- вона побудована за принципами територіальності, спеціалізації та інстанційності;
- всю цю систему очолює Верховний Суд України.

Сукупність судів загальної юрисдикції утворює їх цілісну систему тому, що вони поєднані між собою організаційними та функціональними зв'язками. Організаційні зв'язки регулюються законодавством про судоустрій, а функціональні – законодавством про судочинство (процесуальним правом).

Система судів загальної юрисдикції є не простою сумою судових органів, а цілісним організмом, де всі ланки пов'язані між собою точно визначеними в законі повноваженнями (компетенцією). Єдність системи судів загальної юрисдикції забезпечується єдиними засадами організації та діяльності судів; єдиним статусом суддів; обов'язковістю для всіх судів правил судочинства, визначених законом; єдністю судової практики; обов'язковістю виконання на території України судових рішень; єдиним порядком організаційного забезпечення діяльності судів; фінансуванням судів виключно з Державного бюджету України; вирішенням питань внутрішньої діяльності судів органами суддівського самоврядування.

Відповідно до Конституції України та Закону України “Про судоустрій і статус суддів” система судів загальної юрисдикції будується за принципами ...

Тема 6. Конституційний Суд

Метою вивчення даної теми є сформувати у студентів системне уявлення про правову природу, статус, повноваження та принципи діяльності Конституційного Суду України як єдиного органу конституційної юрисдикції в державі. Забезпечити розуміння особливостей його складу, порядку формування, правового статусу суддів, форм звернення до Суду та процедури розгляду справ. Метою є також розвиток вміння аналізувати нормативно-правові акти, що регулюють діяльність Конституційного Суду, та засвоєння його ролі у забезпеченні верховенства Конституції України, балансу гілок влади та захисту прав людини.

План:

- 6.1.** Статус, повноваження, мета та основні принципи діяльності Конституційного Суду.
 - 6.2.** Склад та порядок утворення Конституційного Суду.
 - 6.3.** Правовий статус суддів Конституційного Суду.
 - 6.4.** Форми звернення до Конституційного Суду.
 - 6.5.** Провадження зі справ у Конституційному Суді.
-
- 6.1. Статус, повноваження, мета та основні принципи діяльності Конституційного Суду**

Відповідно до Конституції України існує три органи її правової охорони. Це Верховна Рада України, Президент України та Конституційний Суд України. Особливо визначна роль серед них належить останньому. Наявність серед вищих органів державної влади спеціального органу – Конституційного Суду є однією із обов'язкових ознак правової держави. Закон про Конституційний Суд України було прийнято 13 липня 2017 року.

Відповідно до ст. 147 Конституції України та ст. 1 Закону “Про Конституційний Суд України” Конституційний Суд є єдиним органом конституційної юрисдикції в нашій державі. Він забезпечує верховенство Конституції України, вирішує питання про відповідність їй законів нашої держави та у передбачених Основним Законом випадках інших актів, а також здійснює офіційне тлумачення Конституції України.

Конституційний Суд України є незалежним органом в системі судової влади, який покликаний забезпечити відповідність законів, інших нормативно-правових актів органів законодавчої та виконавчої влади Конституції України, охорону конституційних прав та свобод особистості тощо.

Конституційний Суд України здійснює свої повноваження шляхом розгляду в судовому засіданні справ про конституційність законів та інших нормативних актів, а також дає висновки з питань, передбачених Конституцією України та Законом “Про Конституційний Суд України”.

Основною метою діяльності Конституційного Суду є забезпечення конституційної законності та верховенства Конституції України. Завданням Конституційного Суду України є гарантування верховенства Конституції України як Основного Закону держави на всій території України.

Конституційний Суд України буде свою діяльність на основі наступних основних принципів:

Принцип верховенства права вимагає від Конституційного Суду України при розв’язанні питань, що підпадають під його юрисдикцію, керуватися лише вищими конституційними критеріями, діяти тільки правовим методами і керуватися лише Законами України.

Принцип незалежності полягає у тому, що Конституційний Суд є єдиним органом конституційної юрисдикції в нашій державі і приймає остаточні рішення зі справ, що віднесені до його підвідомчості. Абсолютно недопустимим є вплив у будь-якій формі на діяльність Конституційного Суду і зміст рішень, що ним приймаються, з боку державних чи недержавних структур або їх посадових осіб, включаючи Верховну Раду та Президента України.

Крім того, незалежність суддів забезпечується ...

РОЗДІЛ 3

ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ УКРАЇНИ

Supervacuum esset leges condere, nisi esset qui leges tueretur
Даремно видавати закони, якщо ці закони, будучи виданими, не будуть виконуватися

Тема 7. Прокуратура

Метою вивчення даної теми є сформувати у студентів цілісне розуміння організаційно-правових засад діяльності прокуратури України як важливого елемента системи правоохоронних органів держави. Ознайомити з конституційним статусом прокуратури, її місцем у механізмі державної влади, системою органів прокуратури, принципами їх діяльності, функціями та повноваженнями. Метою є також формування знань про правовий статус прокурора, порядок призначення та звільнення з посади, а також забезпечення розуміння ролі прокуратури у підтриманні публічного обвинувачення, нагляді за дотриманням законності та захисті прав і свобод людини.

План:

- 7.1. Поняття прокурорського нагляду та його завдання.
- 7.2. Принципи організації та діяльності прокуратури.
- 7.3. Функції прокуратури.
- 7.4. Система та структура органів прокуратури.
- 7.5. Кадри органів прокуратури.
- 7.6. Дисциплінарна практика в органах прокуратури.

7.1. Поняття прокурорського нагляду та його завдання

Прокуратура за своєю державно-правовою і політичною природою являє собою незалежне (автономне) державне утворення в механізмі державної влади, покликане здійснювати представницьку, координаційну та наглядову функції в системі правосуддя відповідно до Конституції України та законів України. Прокуратура займає особливе місце серед правоохоронних органів, оскільки не відноситься ні до судової влади, ні до виконавчої влади, а є незалежним правоохоронним органом, що забезпечує дотримання законності в державі.

У класичному розумінні прокурорський нагляд багато десятиріччів передбачав загальний нагляд за дотриманням законів усіма суб'єктами (включаючи органи влади). Проте, після Конституційної реформи 2016 року та змін до Закону України "Про прокуратуру", функція загального нагляду

прокуратури була скасована. Нині прокуратура України здійснює спеціалізовані види нагляду у суворо визначених сферах:

- 1) Нагляд за додержанням законів під час досудового розслідування – прокурори здійснюють процесуальне керівництво органами досудового розслідування, контролюють законність їхніх дій.
- 2) Нагляд за виконанням судових рішень у кримінальних справах – перевіряється дотримання прав засуджених у місцях позбавлення волі, законність виконання покарань.
- 3) Нагляд у сфері захисту прав людини в місцях несвободи – прокурори контролюють дотримання прав осіб у СІЗО, тюрмах, психіатричних закладах примусового лікування тощо.

Отже, сучасний прокурорський нагляд в Україні – це діяльність органів прокуратури, спрямована на забезпечення законності у визначених сферах кримінального судочинства, виконання покарань та захист прав осіб у місцях несвободи, що здійснюється відповідно до Конституції України та Закону України “Про прокуратуру”.

Об’єктами прокурорського нагляду є оперативно-розшукова діяльність, дізнання, досудове слідство, правосуддя та виконання судових рішень. Предметом відповідно прокурорського нагляду є права і свободи людини, зокрема законність при застосуванні заходів примусового характеру, пов’язаних з обмеженням особистої свободи громадян, а також загальні інтереси суспільства та держави у сфері кримінальної юстиції.

Організація та діяльність прокуратури України, її функції, принципи діяльності та завдання, статус прокурорів, а також інші питання визначаються Конституцією України (ст. 131¹), Законом України “Про прокуратуру”, а також чинними міжнародними договорами, згода на обов’язковість яких надана Верховною Радою України.

Nullum crimen sine poena, nulla poena sine lege, nullum crimen sine poena legali
Немає злочину без покарання, немає покарання без закону,
немає злочину без законного покарання

Тема 8. Служба безпеки

Метою вивчення даної теми є сформувати у студентів цілісне уявлення про правовий статус, завдання, функції та організаційну структуру Служби безпеки України як спеціального органу державної влади, що забезпечує державну безпеку України; розкрити особливості її повноважень, принципи діяльності, підстави та межі застосування спеціальних заходів у межах компетенції СБУ; розвивати здатність аналізувати законодавство про СБУ, застосовувати його положення на практиці та критично оцінювати роль цієї служби в системі органів державної влади та в секторі безпеки і оборони України.

План:

- 8.1.** Основні завдання та принципи діяльності Служби безпеки.
- 8.2.** Система і організація діяльності Служби безпеки.
- 8.3.** Напрямки діяльності Служби безпеки.
- 8.4.** Повноваження Служби безпеки.
- 8.5.** Кадри служби безпеки, їх правовий та соціальний захист.
- 8.6.** Контроль та нагляд за діяльністю Служби безпеки.

8.1. Основні завдання та принципи діяльності Служби безпеки

Відповідно до ст. 1 Закону “Про службу безпеки України”, який був прийнятий 25 березня 1992 року, **Служба безпеки України** – це державний орган спеціального призначення з правоохоронними функціями, який забезпечує державну безпеку України. Вона підпорядкована Президенту України та підзвітна Верховній Раді України.

Цей орган забезпечує захист життєво важливих інтересів особистості, суспільства і держави від внутрішніх і зовнішніх посягань. До життєво важливих інтересів відносяться всі потреби, задоволення яких надійно забезпечує існування і можливість прогресивного розвитку кожної конкретної особистості, суспільства і держави в цілому.

Об’єктами захисту органами безпеки є права, свободи та законні інтереси громадян; матеріальні й духовні цінності суспільства; конституційний лад держави, її суверенітет і територіальна цілісність.

До суб’єктів, які підлягають захисту органами безпеки відносяться ...

Тема 9. Розвідувальні органи

Метою вивчення даної теми є сформувати у студентів цілісне уявлення про систему розвідувальних органів України, їх місце в секторі безпеки і оборони держави, правовий статус, завдання, функції, структуру та основні принципи діяльності; ознайомити з порядком здійснення розвідувальної діяльності, механізмами парламентського, президентського, судового та громадського контролю за діяльністю розвідки; розвивати у студентів здатність аналізувати положення спеціального законодавства (зокрема Закону України “Про розвідку”), критично оцінювати роль та повноваження розвідувальних органів у забезпеченні національної безпеки та ефективно застосовувати здобуті знання у професійній і практичній діяльності.

План:

- 9.1.** Поняття, принципи діяльності та основні завдання розвідувальної діяльності.
- 9.2.** Повноваження та організація діяльності розвідувальних органів.
- 9.3.** Служба зовнішньої розвідки.
- 9.4.** Правовий статус співробітників розвідувальних органів.
- 9.5.** Контроль за діяльністю розвідувальних органів.

9.1. Поняття, принципи діяльності та основні завдання розвідувальної діяльності

Правові основи організації і діяльності державних органів, які здійснюють розвідувальну діяльність з метою захисту національних інтересів України від зовнішніх загроз, порядок контролю і нагляду за їх діяльністю, а також правовий статус співробітників цих органів та їх соціальні гарантії визначаються Законом України “Про розвідку”.

Розвідувальна діяльність – це система розвідувальних заходів, що проводяться розвідувальними органами України для виконання покладених на ці органи завдань та здійснення їх функцій.

Для повного розуміння змісту даного визначення наведемо також визначення ***розвідувального заходу***, який представляє собою комплекс дій та рішень розвідувального органу та/або іншого суб’єкта розвідувального співтовариства із застосуванням методів, сил і засобів розвідки.

Таким чином, ***розвідка*** – це ...

Тема 10. Державна податкова служба

Мета вивчення даної теми полягає в тому, щоб сформувати у студентів цілісне уявлення про правовий статус, організаційну структуру, повноваження та функціональне призначення Державної податкової служби України як центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику. Студенти мають оволодіти знаннями про нормативно-правову базу діяльності податкових органів, їхню роль у забезпеченні надходжень до державного бюджету, а також навчитися орієнтуватися у механізмах податкового контролю, відповідальності за податкові правопорушення та взаємодії ДПС з іншими державними органами.

План:

- 10.1.** Призначення, завдання та система органів державної податкової служби.
- 10.2.** Функції державної податкової служби.
- 10.3.** Основні напрямки діяльності територіальних органів ДПС.
- 10.4.** Права, обов'язки і відповідальність органів державної податкової служби.
- 10.5.** Посадові особи органів державної податкової служби, їх правовий і соціальний захист

10.1. Призначення, завдання та система органів державної податкової служби

Стрімкий розвиток економічних відносин, поява нових, відмінних від тих, що існували раніше, викликають різкий ріст нових видів економічних злочинів, провідне місце серед яких займають правопорушення в сфері оподаткування з усією властивою їм специфікою. Цьому, в першу чергу, сприяє збільшення кількості суб'єктів підприємницької діяльності – платників податків (юридичних осіб і приватних підприємців), які дуже часто різними способами роблять спроби ухилитися від сплати податків.

Для боротьби з вищевказаними та іншими правопорушеннями в Україні створена і діє державна податкова служба, яка є єдиною системою контролю за дотриманням податкового законодавства. Важливість даної служби полягає в тому, що від стабільного надходження в державну казну податків та інших обов'язкових платежів залежить успішне функціонування держави, її подальший економічний і соціальний розвиток, добробут і розвиток місцевого самоврядування громадян тощо.

Тема 11. Державна митна служба

Мета вивчення даної теми полягає в тому, щоб забезпечити студентів системними знаннями про правову природу, організаційну структуру, компетенцію та функціональне призначення Державної митної служби України як центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику. У межах теми студенти мають засвоїти основи митного законодавства, зрозуміти принципи функціонування митної системи, порядок здійснення митного контролю та оформлення, повноваження посадових осіб митних органів, а також роль митниці у забезпеченні економічної безпеки держави, наповненні бюджету та протидії митним правопорушенням.

План:

- 1.1.** Організація діяльності, завдання та структура митних органів.
- 1.2.** Основні напрямки діяльності та повноваження митних органів.
- 1.3.** Правовий статус працівників митних органів.

11.1. Організація діяльності, завдання та структура митних органів

Митні функції властиві кожній державі і, як свідчить історія держави і права, здійснюються з часів зародження державності, оскільки навіть на ранніх стадіях її розвитку Стародавнім державам були властиві зовнішні торговельні зв'язки. З появою держави зовнішньоторгівельна політика і митна політика починають набувати, на відміну від докласового суспільства, сучасного характеру.

Створення Української держави призвело до необхідності захисту її політичних і економічних інтересів і охорони кордонів. Перед Україною, як суверенною державою, постали завдання по визначенню своєї самостійної митної політики, створенню власної митної системи, здійсненню митного регулювання на своїй території та укріпленню митних кордонів.

В систему правоохоронних органів України, на які покладені завдання по захисту економічного суверенітету і безпеки держави, входять також і митні органи України. Митні органи відіграють ключову роль у забезпеченні економічної безпеки держави, сприянні зовнішньоекономічній діяльності, захисті внутрішнього ринку та дотриманні державного суверенітету. Ефективне функціонування митної системи забезпечується належним рівнем організації її діяльності, чітко сформульованими завданнями та продуманою структурою, яка відповідає викликам сучасної глобалізованої економіки. Ці три елементи – організація, завдання і структура – є основою стабільності й результативності митної служби в будь-якій правовій державі.

Ei incumbit probatio, qui dicit, non qui negat
Тягар доказування лежить на тому, хто стверджує, а не на тому, хто
заперечує

Тема 12. МВС і Національна поліція

Мета вивчення даної теми полягає в тому, щоб сформувати у студентів цілісне уявлення про правову природу, завдання, структуру та повноваження Міністерства внутрішніх справ України та Національної поліції України як ключових суб'єктів у системі правоохоронних органів держави, а також забезпечити засвоєння знань про нормативно-правове регулювання їх діяльності, особливості взаємодії з іншими органами державної влади, права та обов'язки поліцейських, гарантії прав людини в процесі здійснення поліцейської діяльності.

План:

- 12.1.** Міністерство внутрішніх справ України, його завдання, та компетенція.
- 12.2.** Структура Міністерства Внутрішніх Справ України.
- 12.3.** Національна поліція України, її завдання та принципи діяльності.
- 12.4.** Основні функції та структура поліції.
- 12.5.** Правовий статус поліцейського.
- 12.6.** Поліцейські заходи.

12.1. Міністерство внутрішніх справ України, його завдання, та компетенція

Міністерство внутрішніх справ разом з іншими органами, що ним скеровуються, є частиною органів державної виконавчої влади і займають одне з центральних місць в системі правоохоронних органів, оскільки виконують найбільший обсяг роботи, пов'язаний з попередженням, виявленням, припиненням і розкриттям злочинів та інших правопорушень.

Міністерство внутрішніх справ (МВС) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України. Воно є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах:

- ✓ забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку, а також надання поліцейських послуг;
- ✓ захисту державного кордону та охорони суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні;
- ✓ цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, ліквідації надзвичайних ситуацій,

рятувальної справи, гасіння пожеж, пожежної та техногенної безпеки, діяльності аварійно-рятувальних служб, а також гідрометеорологічної діяльності;

- ✓ міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів.

Також МВС є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері дотримання норм міжнародного гуманітарного права на всій території України (у частині повноважень з координації розшуку осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, та вирішення інших пов'язаних з цим питань відповідно до Закону України “Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин”).

Міністром внутрішніх справ України очолюються органи і підрозділи системи МВС, а також ним координуються і спрямовуються деякі інші центральні органи виконавчої влади, а саме:

- Національна поліція України, діяльність якої регламентована Законом України “Про Національну поліцію”;
- Державна прикордонна служба України;
- Державна служба України з надзвичайних ситуацій;
- Національна гвардія України;
- Державна міграційна служба України;
- Експертна служба МВС;
- Сервісні центри МВС.

Victoria nulla est, quam quae confessos animo quoque subjugat hostes
Справжня перемога тільки та, коли самі вороги визнають себе переможеними

Тема 13. Державна прикордонна служба

Мета вивчення даної теми полягає в тому, щоб сформувати у них цілісне уявлення про правовий статус, організаційну структуру, завдання та функції Державної прикордонної служби як одного з основних правоохоронних органів у системі забезпечення національної безпеки України.

У результаті опанування теми студенти повинні:

- ✓ розуміти конституційно-правові засади діяльності ДПСУ;
- ✓ знати її місце у системі сектору безпеки і оборони України;
- ✓ вміти аналізувати нормативно-правові акти, що регламентують діяльність прикордонного відомства;
- ✓ орієнтуватися у структурі та повноваженнях органів та підрозділів ДПСУ;
- ✓ усвідомлювати значення прикордонної безпеки в умовах зовнішніх загроз та збройної агресії;
- ✓ володіти практичними навичками застосування правових норм щодо прикордонного контролю, охорони державного кордону та взаємодії з іншими правоохоронними і військовими формуваннями.

План:

- 13.1.** Завдання, функції та основні принципи діяльності Державної прикордонної служби.
- 13.2.** Структура, чисельність та організація діяльності Державної прикордонної служби.
- 13.3.** Повноваження Державної прикордонної служби.
- 13.4.** Контроль і нагляд за діяльністю Державної прикордонної служби.

13.1. Завдання, функції та основні принципи діяльності Державної прикордонної служби

Україна, керуючись Конституцією України, Декларацією про державний суверенітет України, Актом проголошення незалежності України, а також положеннями міжнародного права, включаючи Статут ООН, неухильно проводить політику миру, спрямовану на відновлення та забезпечення міжнародної безпеки, захисту суверенітету, територіальної цілісності та незалежності держави.

У відповідь на збройну агресію російської федерації, яка триває з 2014 року та набула масштабного характеру з 2022 року, Україна вживає всіх можливих політичних, дипломатичних, правових, військових та інших заходів для захисту свого державного суверенітету та відновлення контролю над

тимчасово окупованими територіями.

Державний кордон України є недоторканим, його порушення, включно з тимчасовою окупацією окремих територій, визнаються актами збройної агресії відповідно до міжнародного права та внутрішнього законодавства України. Україна послідовно відстоює свою територіальну цілісність у межах міжнародно визнаних кордонів, включаючи Автономну Республіку Крим, м. Севастополь, а також тимчасово окуповані території Донецької, Луганської, Запорізької та Херсонської областей.

Bona fides semper praesumitur, nisi malam fidem adesse probetur
Якщо не доведений злий намір, завжди передбачається сумлінність

Тема 14. Органи досудового розслідування

Мета вивчення даної теми полягає в тому, щоб сформувати у студентів системні знання про місце, роль і повноваження органів досудового розслідування в системі правоохоронних органів України, розкрити правові основи їх діяльності, порядок організаційної побудови, взаємодії з іншими суб'єктами кримінального провадження, а також розвинути здатність аналізувати нормативно-правові акти, що регламентують їх функціонування, та застосовувати ці знання на практиці.

План:

- 14.1.** Поняття, завдання та види досудового розслідування.
- 14.2.** Провадження дізнання та досудового слідства.
- 14.3.** Державне Бюро Розслідувань.
- 14.4.** Бюро Економічної Безпеки.

14.1. Поняття, завдання та види досудового розслідування

Досудове розслідування – це стадія кримінального провадження, яка починається з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань і закінчується закриттям кримінального провадження або направленням до суду обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності чи клопотання про закриття кримінального провадження.

Отже, діяльність відповідних уповноважених органів держави по досудовому розслідуванню вчинених кримінальних правопорушень врегульована нормами кримінального процесуального права і є складовою частиною (стадією) кримінального провадження. Без розслідування був би неможливим швидкий і правильний розгляд кримінальних справ у суді, оскільки судовий розгляд кримінальних справ, як правило, потребує значної підготовчої роботи по збиранню та перевірці всіх матеріалів і даних, які підтверджують факт кримінального правопорушення і його вчинення конкретною особою.

Виконання цієї складної і відповідальної роботи по розслідуванню кримінальних правопорушень і виявленню осіб, що їх вчинили, покладається законом на спеціальні державні органи ...

Corruptissima re publica plurimae leges.
У найбільш корумпованій державі – найбільше законів.

Тема 15. Антикорупційні органи

Мета вивчення даної теми полягає у тому, щоб сформувати у студентів цілісне уявлення про систему спеціалізованих антикорупційних органів в Україні, їхні завдання, повноваження та взаємодію в межах антикорупційної політики держави; розвинути здатність аналізувати правові засади функціонування Національного антикорупційного бюро України, Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, Національного агентства з питань запобігання корупції та Вищого антикорупційного суду; сформувати практичні навички застосування антикорупційного законодавства при вирішенні професійних завдань та здійсненні юридичної оцінки фактів корупційних правопорушень.

План:

- 15.1.** Національне агентство з питань запобігання корупції.
- 15.2.** Національне антикорупційне бюро України.
- 15.3.** Спеціалізована антикорупційна прокуратура.
- 15.4.** Вищий антикорупційний суд України.

15.1. Національне агентство з питань запобігання корупції

Корупція – одна з найбільших загроз національній безпеці, що підриває довіру до державних інституцій та гальмує розвиток держави. У відповідь на виклики часу Україна після Революції Гідності в 2014 році розпочала комплексну антикорупційну реформу, в межах якої було створено нові органи: **Національне антикорупційне бюро України (НАБУ), Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру (САП), Вищий антикорупційний суд (ВАКС)** і, власне, **Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК)** – орган превентивного спрямування.

У сучасній правовій державі боротьба з корупцією є необхідною умовою забезпечення верховенства права, прозорості та підзвітності органів державної влади. Створення НАЗК стало одним з ключових інституційних елементів антикорупційної політики в Україні. Це агентство є важливим компонентом нової антикорупційної архітектури, сформованої після Революції Гідності, та виступає центральним органом у сфері превенції корупції.

Передумови створення НАЗК варто розглядати ...

РОЗДІЛ 4

ОРГАНИ, ЯКІ СПРИЯЮТЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЮ ПРАВОПОРЯДКУ

Qui jure suo utitur, nemini facit injuriam
Хто користується своїм правом, той не порушує права іншого

Тема 16. Уповноважений Верховної Ради з прав людини

Мета вивчення даної теми полягає у формуванні в студентів ґрунтовних знань щодо конституційно-правового статусу інституту Омбудсмана в Україні, його повноважень, принципів діяльності, процедур взаємодії з органами державної влади, органами місцевого самоврядування та громадськістю з метою захисту прав і свобод людини і громадянина, а також у розвитку навичок практичного застосування законодавства про Уповноваженого під час аналізу правових ситуацій.

У результаті вивчення теми студент має:

- ✓ розуміти правову природу та значення інституту Уповноваженого у системі гарантій прав людини;
- ✓ знати порядок призначення, основні повноваження та функції Уповноваженого Верховної Ради з прав людини;
- ✓ уміти аналізувати законодавчі норми, що регулюють діяльність Уповноваженого, і застосовувати їх на практиці;
- ✓ оцінювати ефективність механізмів парламентського контролю за дотриманням прав людини в Україні;
- ✓ усвідомлювати роль Омбудсмана у запобіганні порушенням прав і свобод людини в умовах демократичного суспільства.

План:

- 16.1.** Завдання та мета діяльності Уповноваженого Верховної Ради з прав людини.
- 16.2.** Правовий статус Уповноваженого Верховної Ради з прав людини.
- 16.3.** Організація діяльності Уповноваженого Верховної Ради з прав людини.

16.1. Завдання та мета діяльності Уповноваженого Верховної Ради з прав людини

Парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина та захист прав кожного на території України і в межах її юрисдикції на постійній основі здійснює Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, який у своїй діяльності керується Конституцією

України, законами України, чинними міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Інститут Уповноваженого Верховної Ради з прав людини, якого у європейських країнах називають “омбудсменом”, виступає додатковим механізмом захисту прав і свобод людини і громадянина. Діяльність Уповноваженого не відміняє і не передбачає перегляду компетенції державних органів, які забезпечують захист і поновлення порушених прав і свобод, а, навпаки, доповнює існуючі засоби захисту прав людини та громадянина та певною мірою компенсує недоліки традиційних засобів захисту прав та свобод.

Діяльність Уповноваженого з прав людини безпосередньо спрямована на охорону прав і свобод людини, розширення обізнаності громадян про порушення їхніх прав і свобод органами влади, посадовими особами тощо. Юрисдикція правоохоронних та правозахисних повноважень Уповноваженого Верховної Ради з прав людини поширюється на відносини, що виникають при реалізації прав і свобод людини і громадянина лише між громадянином України, незалежно від місця його перебування, іноземцем чи особою без громадянства, які перебувають на території України, та органами державної влади, органами місцевого самоврядування та їх посадовими і службовими особами.

Errare humanum est, stultum est in errore perseverare
Людині властиво помилятися, нерозумно уперто триматися своєї помилки

Тема 17. Органи та установи юстиції

Метою вивчення даної теми є формування у студентів цілісного уявлення про систему органів та установ юстиції в Україні, розкриття їх правового статусу, структури, функцій та повноважень; забезпечення розуміння ролі цих інституцій у реалізації правосуддя, державної правової політики, захисті прав і свобод громадян, а також вироблення навичок аналізу нормативно-правових актів, що регулюють діяльність органів юстиції, для їх практичного застосування у професійній діяльності.

План:

- 17.1.** Міністерство юстиції: його структура, завдання та функції.
- 17.2.** Порядок діяльності та повноваження Міністерства юстиції.
- 17.3.** Система та повноваження територіальних органів юстиції.
- 17.4.** Порядок організації та діяльності державної виконавчої служби та приватних виконавців

17.1. Міністерство юстиції: його структура, функції та завдання

Міністерство юстиції України (Мін'юст) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України.

Мін'юст є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну правову політику, державну політику з питань банкрутства та державну політику у сфері запобігання неплатоспроможності боржників, у сфері нотаріату, організації примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб), державної реєстрації актів цивільного стану, державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, державної реєстрації обтяжень рухомого майна, державної реєстрації юридичних осіб, громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, фізичних осіб-підприємців та відокремлених підрозділів юридичної особи, утвореної відповідно до законодавства іноземної держави, реєстрації статуту територіальної громади м. Києва, реєстрації статутів Національної академії наук та національних галузевих академій наук, у сфері виконання кримінальних покарань та пробації, з питань утримання військовополонених, у сфері правової освіти населення; забезпечує формування державної політики у сфері архівної справи ...

Quod non est in actis, non est in mundo
Що не підтверджено документально, те не існує (не має значення)

Тема 18. Нотаріат

Мета вивчення даної теми полягає у формуванні системних знань про правову природу, організацію, функції та повноваження нотаріату як інституту, що забезпечує охорону прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, а також держави, через посвідчення правочинів, засвідчення фактів, вчинення інших нотаріальних дій відповідно до чинного законодавства України. Студенти мають:

- ✓ усвідомити місце нотаріату в системі органів юстиції;
- ✓ розуміти відмінності між державним і приватним нотаріатом;
- ✓ знати нормативно-правову базу, що регулює нотаріальну діяльність (зокрема Закон України “Про нотаріат”, Цивільний кодекс України, інструкції Мін’юсту тощо);
- ✓ вміти застосовувати отримані знання під час вирішення практичних завдань, що імітують реальні ситуації нотаріальної практики.

План:

- 18.1.** Поняття та основні функції нотаріату.
- 18.2.** Правовий статус нотаріуса.
- 18.3.** Організація та форми діяльності нотаріату.

18.1. Поняття та основні функції нотаріату

Конституція України у статті 59 гарантує кожному громадянину право на отримання кваліфікованої правничої допомоги. Нотаріат, поряд з іншими інститутами, забезпечує реалізацію цього конституційного права громадян, при цьому предмет його діяльності обмежений рамками безспірної цивільної юрисдикції.

Відповідно до ст. 1 Закону України “Про нотаріат”, **нотаріат в Україні** – це система органів і посадових осіб, на які покладено обов’язок посвідчувати права, а також факти, що мають юридичне значення, та вчиняти інші нотаріальні дії, з метою надання їм юридичної вірогідності.

Нотаріат є інститутом, що забезпечує охорону й захист прав і законних інтересів громадян та юридичних осіб шляхом вчинення нотаріальних дій від імені держави. Нотаріальна діяльність спрямована на ...

Тема 19. Адвокатура

Метою вивчення даної теми є сформувати у студентів системне уявлення про адвокатуру як невід’ємний елемент системи правосуддя в Україні, з’ясувати її роль у забезпеченні реалізації права на правову допомогу, розкрити конституційно-правові засади організації та функціонування адвокатури, а також сформувати знання про правовий статус адвоката, порядок набуття адвокатського статусу, гарантії адвокатської діяльності та особливості органів адвокатського самоврядування. Ключові акценти мети:

- ✓ розуміння сутності адвокатури як інституту громадянського суспільства;
- ✓ засвоєння структури та функцій органів адвокатського самоврядування;
- ✓ знання умов і порядку набуття статусу адвоката;
- ✓ усвідомлення прав, обов’язків та гарантій адвокатської діяльності;
- ✓ формування навичок тлумачення та застосування норм Закону України “Про адвокатуру та адвокатську діяльність”;
- ✓ розвиток правосвідомості, поваги до принципів незалежності адвокатури та дотримання професійної етики.

План:

- 19.1.** Поняття та організаційні форми діяльності адвокатури.
- 19.2.** Принципи і гарантії адвокатської діяльності.
- 19.3.** Правовий статус адвоката.
- 19.4.** Кваліфікаційні комісії адвокатури, з’їзд адвокатів та Рада адвокатів

19.1. Поняття та організаційні форми діяльності адвокатури

Адвокатська діяльність – це незалежна професійна діяльність адвоката щодо здійснення захисту, представництва та надання інших видів правничої допомоги клієнту. Адвокатура України – це недержавний самоврядний інститут, що забезпечує здійснення захисту, представництва та надання інших видів правничої допомоги на професійній основі, а також самостійно вирішує питання своєї організації і діяльності в порядку, встановленому Законом України “Про адвокатуру та адвокатську діяльність”. Адвокатуру України складають всі адвокати України, які мають право здійснювати адвокатську діяльність.

Законом України “Про адвокатуру та адвокатську діяльність” передбачені організаційні форми діяльності адвокатури. Адвокат може здійснювати адвокатську діяльність ...

ГЛОСАРІЙ

Адвокатська діяльність – це незалежна професійна діяльність адвоката щодо здійснення захисту, представництва та надання інших видів правничої допомоги клієнту.

Адвокатура України – це недержавний самоврядний інститут, що забезпечує здійснення захисту, представництва та надання інших видів правничої допомоги на професійній основі, а також самостійно вирішує питання своєї організації і діяльності.

АЕС – атомна електростанція – електростанція, в якій атомна (ядерна) енергія перетворюється на електричну.

Апеляція – це форма перегляду рішень суду першої інстанції, що не набрали чинності, судами вищої інстанції.

АРК – Автономна Республіка Крим.

БЕБ – Бюро економічної безпеки України.

ВАКС / ВАСУ – Вищий антикорупційний суд України.

ВКК – Вища кваліфікаційна комісія.

Влада – це авторитетна сила, яка має реальні можливості здійснювати свою волю в соціальному житті, використовуючи різні способи та методи, у тому числі і примус.

ВРП – Вища рада правосуддя.

ВСУ – Верховний Суд України.

ГРМЕ – Громадська рада міжнародних експертів.

ГУ ДПС – Головне управління Державної податкової служби.

ГУР МО – Головне управління розвідки Міністерства оборони України.

ДАСУ – Державна аудиторська служба України.

ДБР – Державне бюро розслідувань.

Декларування – це надання митному органу юридичною чи фізичною особою за встановленою формою (письмовою, усною, шляхом вчинення дій) точних відомостей про товари, мету їх переміщення через митний кордон України, а також відомостей, необхідних для здійснення їх митного контролю та митного оформлення.

Дисциплінарне провадження – спеціальна процедура розгляду відповідним органом дисциплінарної скарги, в якій містяться відомості про вчинення дисциплінарного проступку.

Дізнавач – це службова особа підрозділу дізнання органу Національної поліції, органу безпеки, органу Бюро економічної безпеки України, органу Державного бюро розслідувань, Національного антикорупційного бюро України, які уповноважені в межах компетенції, передбаченої КПК України, здійснювати досудове розслідування кримінальних проступків.

Дізнання – це форма досудового розслідування, в якій здійснюється розслідування кримінальних проступків.

ДМС – Державна міграційна служба.

ДНДЕКЦ – Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний центр.
Досудове розслідування – це стадія кримінального провадження, яка починається з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань і закінчується закриттям кримінального провадження або направленням до суду обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності чи клопотання про закриття кримінального провадження.

Досудове слідство – форма досудового розслідування, в якій здійснюється розслідування злочинів.

ДПС / ДПСУ – Державна прикордонна служба України / Державна податкова служба України (залежно від контексту).

ДСНС – Державна служба України з надзвичайних ситуацій.

Ескроу – рахунок умовного зберігання. Ескроу означає щось на кшталт довіри (довіреної особи) чи депозиту й використовується у різних контекстах інформатики, а також у правовій галузі. Один із розповсюджених застосувань у галузі інформатики є використання при покупці товарів через інтернет: гроші списуються із покупця на рахунок ескроу й залишаються там, аж поки покупець отримає товар, тільки після того продавець отримує гроші на свій рахунок.

ЄДР – Єдиний державний реєстр.

ЄРАУ – Єдиний реєстр адвокатів України.

ЄРДР – Єдиний реєстр досудових розслідувань.

ЄС – Європейський Союз.

Законність – один з основних принципів, на якому базується діяльність всіх судових і правоохоронних органів, який полягає у вимозі точного та неухильного дотримання законів усіма організаціями, посадовими особами та громадянами.

ЗЕД – Зовнішньо економічна діяльність.

ЗСУ – Збройні сили України.

ЗУ – Закон України.

ІПН – індивідуальний податковий номер.

Касація – це форма перегляду судових рішень, що вступили у законну силу, судами касаційної інстанції (адміністративний, господарський, кримінальний та цивільний касаційні суди у складі Верховного Суду України).

КК – Кримінальний кодекс України.

КМУ – Кабінет Міністрів України.

Конституційна скарга – це подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу.

Конституційне подання – це письмове клопотання до Конституційного Суду України про визнання правового акту (його окремих положень)

неконституційним або про необхідність офіційного тлумачення Конституції України.

Конституційний контроль – здійснюється Конституційним Судом України, який є одним із органів правової охорони Основного Закону нашої держави на рівні із Президентом та Верховною Радою України, відноситься до ефективних засобів забезпечення верховенства конституційних приписів, які є головним атрибутом демократичної держави.

КПК – Кримінальний процесуальний кодекс України.

КСУ – Конституційний Суд України.

КУпАП – Кодекс України про адміністративні правопорушення.

Ланка судової системи – окремих елемент організації побудови системи судів загальної юрисдикції, сукупність однотипних судів, які мають однакову структуру, організаційну побудову та повноваження і діють на рівнозначних територіальних утвореннях.

МВС – Міністерство внутрішніх справ.

МДП – Міжнародна декларація перевізника.

Митне оформлення – це дії посадових осіб митниці, здійснювані з метою забезпечення митного контролю і для застосування засобів державного регулювання ввозу на митну територію України, вивозу за її межі і транзиту через територію України товарів та інших предметів.

Митні компетенції – це вимоги до професійної компетентності посадових осіб митних органів, які займають посади державної служби, що містять сукупність характеристик (знань, умінь, навичок, здібностей, мотивів, цінностей), які забезпечують виконання посадовими особами обов'язків на високому рівні для реалізації завдань, покладених на митні органи.

НААУ – Національна асоціація адвокатів України.

НАБУ – Національне антикорупційне бюро України.

НАЗК – Національне агентство з питань запобігання корупції.

НКЦПФР – Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку.

Нотаріальний округ – територіальна одиниця, в межах якої нотаріус здійснює нотаріальну діяльність і в межах якого знаходиться державна нотаріальна контора, в якій працює державний нотаріус, або робоче місце (контора) приватного нотаріуса.

Нотаріат – це система органів і посадових осіб, на які покладено обов'язок посвідчувати права, а також факти, що мають юридичне значення, та вчиняти інші нотаріальні дії, з метою надання їм юридичної вірогідності.

НПМ – Національний превентивний механізм.

НШС – Національна школа суддів України.

ОВА – Обласна військова адміністрація.

ОДА – Обласна державна адміністрація.

ООН – Організація об'єднаних націй.

ОРД – оперативно-розшукова діяльність – це система гласних і негласних пошукових, розвідувальних та контррозвідувальних заходів, що здійснюються

із застосуванням оперативних та оперативно-технічних засобів.

Отже, на відміну від якої є судова ланка, визначається також використанням такого поняття

ПДВ – податок на додану вартість.

ПКУ – Податковий кодекс України.

Податки – це обов’язкові загальнодержавні та місцеві збори у вигляді податку на додану вартість, прибуткового податку, плати за землю, акцизного збору тощо, які сплачуються господарськими суб’єктами (юридичними і фізичними особами) за ставками, встановленими законодавством.

Поліцейський захід – це дія або комплекс дій превентивного або примусового характеру, що обмежує певні права і свободи людини та застосовується поліцейськими відповідно до закону для забезпечення виконання покладених на поліцію повноважень.

Правоохоронна діяльність – це така діяльність спеціально уповноважених державних та недержавних органів, яка здійснюється з метою забезпечення дотримання прав та свобод фізичних і юридичних осіб, а також законності та правопорядку шляхом застосування юридичних заходів впливу, в суворій відповідності з законом і при неухильному дотриманні встановленого ним порядку.

Правоохоронні органи – державні установи та недержавні організації, які всією своєю діяльністю на основі закону і у відповідних формах покликані забезпечувати законність і правопорядок, захист прав та інтересів громадян, трудових колективів, суспільства і держави, а також наділені правом у відповідних випадках застосовувати державний примус стосовно осіб, які порушили законність і правопорядок.

Правопорядок – це система суспільних відносин, які регулюються правом, базуються на законності та при яких забезпечується дотримання законів та інших правових норм.

Правосуддя – це діяльність судових органів по розгляду і вирішенню у судових засіданнях при дотриманні процесуальної форми цивільних, господарських, адміністративних, кримінальних та конституційних справ. Є найважливішим напрямком правоохоронної діяльності держави. Може виконуватися тільки судом в особливому процесуальному порядку, із правом застосування до правопорушника державного примусу, в тому числі й у формі кримінального покарання.

Принципи (засади) провадження судочинства – загальні, керівні, вихідні положення, які визначають найбільш суттєві сторони даного виду державної діяльності.

Прокурорський нагляд (сучасний) в Україні – це діяльність органів прокуратури, спрямована на забезпечення законності у визначених сферах кримінального судочинства, виконання покарань та захист прав осіб у місцях несвободи, що здійснюється відповідно до Конституції України та Закону України “Про прокуратуру”.

РНБО – Рада національної безпеки і оборони України.

РНОКПП – реєстраційний номер облікової картки платника податків.

САП – Спеціалізована антикорупційна прокуратура.

СБУ – Служба безпеки України.

СЗР – Служба зовнішньої розвідки України

СІЗО – слідчий ізолятор, пенітенціарна установа, яка призначена для утримування осіб, щодо яких було обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою на будь-якій стадії кримінального судочинства.

Слідчий – це службова особа органу Національної поліції, органу безпеки, органу Державного бюро розслідувань, органу Бюро економічної безпеки України, Головного підрозділу детективів, підрозділу детективів, відділу детективів, підрозділу внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України, уповноважена в межах компетенції, передбаченої КПК України, здійснювати досудове розслідування кримінальних правопорушень

СМО – Світова митна організація.

Судова влада – це юрисдикційні повноваження судових органів, якими вони наділені за чинним законодавством.

Судова інстанція – взаємозв'язок судових органів у сфері їх діяльності за функціональною ознакою, обумовлений тим, що кожен суд виконує одну чи декілька видів судової діяльності, тобто судових функцій – суду першої, апеляційної чи касаційної інстанцій. Судова інстанція визначає повноваження окремо взятого суду при розгляді конкретної справи, позначає самостійну стадію, через яку проходить конкретна справа в різних судах.

Судочинство – діяльність судів щодо розгляду і вирішення справ, віднесених до їх компетенції, а також дії інших суб'єктів, які реалізують свої права та обов'язки або вступають у процесуальні відносини із судом. Таким чином, поняття “судочинство” є також більш широким ніж “правосуддя”, оскільки охоплює собою діяльність не тільки суду, а й багатьох інших суб'єктів.

ТЦК та СП – територіальний центр комплектації та соціальної підтримки.

ФОП – фізична особа-підприємець.

ЦНАП – Центр надання адміністративних послуг.

ЦОП – Центр обслуговування платників податків.

CRS (англ. *Common Reporting Standard or Common Standard on Reporting and Due Diligence for Financial Account Information*) – Загальний стандарт звітності та належної перевірки інформації про фінансові рахунки (Загальний стандарт звітності CRS або Стандарт CRS) – це міжнародний стандарт, схвалений 15 липня 2014 року, що вимагає від країн, які його імплементують, здійснювати збір інформації від фінансових установ про фінансові рахунки власників рахунків та щорічно на автоматичній основі обмінюватись такою інформацією з юрисдикціями-партнерами з обміну в рамках Багатосторонньої угоди компетентних органів про автоматичний обмін інформацією про фінансові рахунки

Europol – поліцейська служба Європейського Союзу, розташована в Гаазі.

FATCA (англ. *Foreign Account Tax Compliance Act*) – це закон США “Про податкові вимоги до іноземних рахунків”, який забезпечує механізм виявлення, запобігання та припинення ухилення від оподаткування доходів податковими резидентами США через розміщення активів за межами юрисдикції США. Громадяни США повинні надавати достовірну інформацію про свої рахунки за кордоном.

GRECO (англ. *Group of States Against Corruption*) – Група країн по боротьбі з корупцією – міжнародна організація, створена Радою Європи у 1999 році, основною метою організації є допомога країнам-учасникам у боротьбі з корупцією.

OLAF (франц. *Office européen de lutte anti-fraude (OLAF)*, англ. *European Anti-fraud Office*) – Європейський офіс по боротьбі з шахрайством, орган, уповноважений ЄС із захисту фінансових інтересів Союзу.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бараннік Р. В. Судові, правоохоронні та правозахисні органи України : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : КНТ, 2011. 352 с.
2. Бараннік Р. В., Гій Т. О. Судові, правоохоронні та правозахисні органи України : навчальний посібник. Вид. 3-тє, перероб. і доп. Київ : КНТ; БУРУН і К, 2013. 370 с.
3. Комаров В., Баранкова В. Нотаріат в Україні та перспективи його розвитку. *Право України*, 2020. № 9. С. 43–61.
4. Ківалов С. В. Організація діяльності Державного бюро розслідувань : науково-правовий аспект. *Державне бюро розслідувань : на шляху розбудови* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 16 черв. 2018 р.) / Нац. ун-т “Одеська юридична академія”. Одеса, 2018. С. 5–7.
5. Правові засади протидії корупції : навчальний посібник / за ред. М. В. Лошицького. Київ : Нац. акад. прокуратури України, 2019. 342 с.
6. Прокурорський нагляд за додержанням законів у кримінальних провадженнях, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру пов’язаних з обмеженнях особистої свободи громадян : навчальний посібник / В. Г. Неділько та ін. Київ : Нац. акад. прокуратури, 2019. 202 с.
7. Судові та правоохоронні органи України : метод. вказівки для здобувачів вищої освіти першого рівня за спец. 081 “Право” / уклад.: Н. Бакаєнова, М. Косюта, О. Свида, М. Кравченко, І. Кісліцина, О. Храпенко, А. Кубаєнко, О. Курганський, Л. Нестерчук. Одеса : Фенікс, 2023. 172 с.
8. Судові та правоохоронні органи України : мультимедійний навчально-методичний посібник / А. С. Симчук та ін. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2019. URL: https://arm.naiiau.kiev.ua/books/spou_2019/start.html. (дата звернення: 10.05.2025).
9. Судові та правоохоронні органи України : навчальний посібник / автори-упорядники В. М. Висоцький, Ю. А. Хатнюк. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 220 с.
10. Судові та правоохоронні органи України : навчальний посібник / М. А. Макаров, А. С. Симчук, М. Й. Кулик, Ю. В. Терещенко, С. В. Харченко. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2022. 656 с.
11. Судові, правоохоронні, контрольно-наглядові та правозахисні органи України : підручник / С. М. Гусаров, О. Ю. Салманова, А. Т. Комзюк та ін.; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С. М. Гусарова; МВС України; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 508 с.
12. Тетарчук І. В. Судові та правоохоронні органи України : навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ : ЦУЛ, 2019. 202 с.
13. Хрідочкін А. В. Судові та правоохоронні органи України : підручник / А. В. Хрідочкін, В. В. Ченцов, П. В. Макушев. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2022. 291 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

Основна:

1. Адвокат. Процесуальні права згідно діючого законодавства України : практичний посібник / А. В. Юрасов та ін. Мелітополь : ММД, 2012. 307 с.
2. Бурбика М. М., Уткіна М. С. Судові та правоохоронні органи (у 91 схемах і таблицях) : навч. посіб. Суми : Сумський держ. ун-т, 2016. 123 с.
3. Гловюк І. В., Стоянов М. М., Завтур В. А. Використання практики Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні : навчально-практичний компендіум. Одеса : Гельветика, 2020. 420 с.
4. Державне бюро розслідувань : на шляху розбудови : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (16 черв. 2018 р., м. Одеса) / редкол.: Г. О. Ульянова (голова) та ін. Одеса : Юрид. літ., 2018. 432 с.
5. Досудове розслідування кримінальних проступків : методичні рекомендації / С.С. Чернявський та ін. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2019. 160 с.
6. Енциклопедичний довідник майбутнього адвоката : у 2 ч. / С. Ф. Сафулько, О. Д. Святоцький, Т. Г. Захарченко та ін.; відп. ред. С. Ф. Сафулько. 2-ге вид., доповн. Київ : Ін Юре, 2009. 341 с.
7. Ківалов С. В. Організація діяльності Державного бюро розслідувань : науково-правовий аспект. *Державне бюро розслідувань : на шляху розбудови* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 16 черв. 2018 р.) / Нац. ун-т "Одеська юридична академія". Одеса, 2018. С. 5–7.
8. Клименко О. Концепція розвитку нотаріату в Україні. *Право України*, 2020. № 9. С. 62–80.
9. Комаров В., Баранкова В. Нотаріат в Україні та перспективи його розвитку. *Право України*, 2020. № 9. С. 43–61.
10. Кримінальний процес : підручник / Ю. М. Грошевий та ін.; за ред. В. Я. Тація, І. М. Грошевого, О. В. Капліної, О. Г. Шило. Харків : Право, 2013. 824 с.
11. Лапкін А. В. Організація судових та правоохоронних органів України : навчальний посібник у схемах. [7-ме вид., змін. і допов.]. Харків : Право, 2018. 168 с.
12. Організація судових та правоохоронних органів : підручник / І. Є. Марочкін та ін.; за ред. І. Є. Марочкіна. Харків : Право, 2014. 448 с.
13. Погорецький М. А, Яновська О. Г. Адвокатура України : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2014. 368 с.
14. Правові засади протидії корупції : навчальний посібник / за ред. М. В. Лошицького. Київ : Нац. акад. прокуратури України, 2019. 342 с.
15. Прокурорський нагляд за додержанням законів у кримінальних провадженнях, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру пов'язаних з обмеженнях особистої свободи громадян : навчальний посібник / В. Г. Неділько та ін. Київ : Нац. акад. прокуратури,

2019. 202 с.

16. Судові та правоохоронні органи України : метод. вказівки для здобувачів вищої освіти першого рівня за спец. 081 “Право” / уклад.: Н. Бакаєнова, М. Косюта, О. Свіда, М. Кравченко, І. Кісліцина, О. Храпенко, А. Кубаєнко, О. Курганський, Л. Нестерчук. Одеса : Фенікс, 2023. 172 с.
17. Судові та правоохоронні органи України : мультимедійний навчально-методичний посібник / А. С. Симчук та ін. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2019. URL: https://arm.naiu.kiev.ua/books/spou_2019/start.html. (дата звернення: 10.05.2025).
18. Судові та правоохоронні органи України : навчальний посібник у схемах і таблицях / Г. М. Степанова та ін. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2019. 120 с.
19. Судові та правоохоронні органи України : навчальний посібник / автори-упорядники В. М. Висоцький, Ю. А. Хатнюк. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 220 с.
20. Судові та правоохоронні органи України : навчальний посібник / М. А. Макаров, А. С. Симчук, М. Й. Кулик, Ю. В. Терещенко, С. В. Харченко. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2022. 656 с.
21. Судові та правоохоронні органи : навчальний посібник / М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, Ю. С. Назар, М. Т. Гаврильців, Г. Ю. Лук’янова, А. І. Годяк, М. М. Бліхар. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016. 388 с.
22. Судові, правоохоронні, контрольно-наглядові та правозахисні органи України : підручник / С. М. Гусаров, О. Ю. Салманова, А. Т. Комзюк та ін.; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С. М. Гусарова; МВС України; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 508 с.
23. Тетарчук І. В. Судові та правоохоронні органи України : навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ : ЦУЛ, 2019. 202 с.
24. Туркот М., Лазукова О. Особливості організації і процесуального керівництва досудовим розслідуванням у умовах дії особливих правових режимів. *Вісник Національної академії прокуратури*, 2019. № 2. С. 44–59.
25. Удалова Л. Д., Савицька С. Л. Кримінально-процесуальні гарантії діяльності адвоката : монографія. Київ : КНТ, 2014. 170 с.
26. Хрідочкін А. В. Судові та правоохоронні органи України : підручник / А. В. Хрідочкін, В. В. Ченцов, П. В. Макушев. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2022. 291 с.

Додаткова:

1. Адвокати й адвокатські об’єднання в Україні : довідник / голова ред.кол В. В. Медведчук, упоряд. К. В. Гутаріна; Спілка адвокатів України; Академія адвокатури України. Київ : Редакція журналу “Адвокат”, 2009. 459 с.
2. Андріїв В. І., Кіндюк Б. В. Основні положення міжнародного договору єдиної концепції “Про наркотичні засоби” 1961 р. *Юридична Україна*, 2020.

- № 4. С. 24–30.
3. Андрійченко О., Чернецька О. Практика Європейського суду з прав людини у здійсненні правосуддя. *Підприємництво, господарство і право*, 2019. № 4. С. 284–288.
 4. Ахтирська Н. Екстрадиція “вора в законі”. *Підприємництво, господарство і право*, 2020. № 7. С. 320–327.
 5. Баганець О. Про деякі проблеми досудового слідства та прокурорського нагляду і можливі шляхи вирішення. *Вісник прокуратури*, 2016. № 3. С. 65–80.
 6. Бараннік Р. В. Судові, правоохоронні та правозахисні органи України : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : КНТ, 2011. 352 с.
 7. Бараннік Р. В., Гій Т. О. Судові, правоохоронні та правозахисні органи України : навчальний посібник. Вид. 3-тє, перероб. і доп. Київ : КНТ; БУРУН і К, 2013. 370 с.
 8. Баулін О. Сучасні проблеми забезпечення вимог закону при повідомленні про підозру. *Вісник прокуратури*, 2016. № 4. С. 54–62.
 9. Баулін О. В., Матвеев П. С., Матвеева С. П. Зразки документів з публічного права (кримінальне право, кримінальний процес, адміністративне право та процес) : навчальний посібник [2-ге видан. перероб. та допов.]. Київ : Алерта, 2019. 128 с.
 10. Білосол О. Ю. Феномен гібридних загроз національної безпеки. *Юридична Україна*, 2020. № 4. С. 6–15.846
 11. Бойко В. Я. Зразки процесуальних документів в господарському та адміністративному судочинстві : посібник. Київ : Дакор, 2018. 256 с.
 12. Бойко І. Правове регулювання діяльності органів внутрішніх справ у сфері забезпечення внутрішньої безпеки України. *Підприємництво, господарство і право*, 2020. № 9. С. 105–113.
 13. Борко А. Л. Поняття та ознаки принципів судової системи. *Форум права*, 2012. № 3. С. 50–55.
 14. Бреус С. М. Суб’єкти права на безоплатну професійну правничу допомогу. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*, 2017. № 1. С. 30–38.
 15. Бурлак П. Методика розслідування кримінальних проваджень щодо викрадання військового майна, вчиненого військовими службовими особами шляхом зловживання службовим становищем (ч. 2 ст. 410 КК України). *Вісник прокуратури*, 2019. № 4. С. 66–75.
 16. Василик Ю. Сучасна державна політика України у сфері нотаріату як об’єкта адміністративно-правового регулювання. *Підприємництво, господарство і право*, 2020. № 9. С. 9–14.
 17. Влад С. Особливості організації роботи прокуратури України в галузі міжнародного співробітництва. *Підприємництво, господарство і право*, 2020. № 5. С. 319–324.
 18. Воевода А., Александров О. Особливості початкового стану розслідування

- в кримінальному провадженні за фактами загибелі військовослужбовців у місцях проведення бойових дій. *Вісник Національної академії прокуратури*, 2019. № 2. С. 70–81.
19. Говоруха О. Моніторинг судових рішень прокурором при здійсненні представницької діяльності як важливий компонент ефективності правосуддя. *Вісник прокуратури*, 2017. № 4. С. 56–59.
 20. Дрозд В. Судова практика щодо допустимості доказів, отриманих у результаті проведення негласних слідчих (розшукових) дій. *Підприємництво, господарство і право*, 2020. № 9. С. 185–190.
 21. Експертизи у кримінальному провадженні : науково-практичний посібник / А. В. Столітній та ін.; за заг. ред. А. В. Столітнього. Київ : Норма права, 2020. 308 с.
 22. Збірник рішень у справах про заборону катувань чи нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод). Практика Європейського суду з прав людини щодо України / В. С. Батиргарєєва та ін. Харків : Право, 2020. Т. 1. 842 с.
 23. Збірник рішень у справах про право на свободу та особисту недоторканність (стаття 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод). Практика Європейського суду з прав людини щодо України / В. В. Сокурєнко та ін. Харків : Право, 2021. Т. 3. 454 с.
 24. Зейкан Я. П. Захист у кримінальній справі : науково-практичний посібник Київ : Вища школа, 2014. 291 с.
 25. Зразки процесуальних документів сторони захисту, потерпілого : практичний посібник / упоряд. Ю. І. Руснак. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 288 с.
 26. Зразки процесуальних документів та бланків у кримінальному провадженні (з коментарями та поясненнями) / упоряд. С. С. Чернявський та ін. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 350 с.
 27. Капустник В., Стацак М. Завдання оперативних підрозділів Національної поліції під час проведення оперативно-розшукових заходів відомчого санкціонування. *Підприємництво, господарство і право*, 2020. № 9. С. 209–213.
 28. Караман І. В., Козіна В. В. Європейський суд з прав людини, Європейська конвенція з прав людини та індивідуальні заяви: перше знайомство. Київ : ВАІТЕ, 2015. 136 с.
 29. Клопотання прокурора у кримінальному провадженні : науково-практичний посібник / Ю. Г. Севрук та ін.; за ред. д-ра юрид. наук А. В. Столітнього. Київ : Нац. акад. прокуратури України, 2018. 346 с.
 30. Ковальчук Я. Принципи інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів Національної поліції України. *Підприємництво, господарство і право*, 2020. № 9. С. 132–136.
 31. Колодязний М. Стратегія протидії корупції у діяльності органів

- правосуддя. *Право України*, 2017. № 2. С. 37–44.
32. Колягіна Т. Є. Відповідальність за втручання в діяльність захисника за кримінальним законодавством України та зарубіжних держав. Порівняльний аналіз. *Публічне право*, 2018. № 4. С. 104–109.
 33. Комарницька О., Єсипчук С. Особливості реагування прокурора на виявлені порушення закону під час здійснення оперативно-розшукової діяльності. *Вісник прокуратури*, 2016. № 5. С. 60–71.
 34. Кравчук В. Шляхи подолання корупції в судах. *Право України*, 2017. № 2. С. 22–27.
 35. Кримінальне судочинство. Процесуальні документи. Практичний коментар та зразки. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 184 с.
 36. Кримінальний процес : підручник / за заг. ред. В. В. Коваленка, Л. Д. Удалової, Д. П. Письменного. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 544 с.
 37. Кримінальний процес. Загальна частина (альбом схем) : навчальний посібник / Л. Д. Удалова, В. В. Рожнова, Д. П. Письменний та ін. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 144 с.
 38. Кримінальний процесуальний кодекс України з постатейними матеріалами практики Конституційного Суду України, Верховного Суду України та Верховного Суду, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ : науково-практичний посібник / А. В. Столітній та ін.; за ред. д.ю.н., проф. А. В. Столітнього. [2-ге вид.]. Київ : Норма права, 2020. 1504 с.
 39. Кримінальний процесуальний кодекс України : науково-практичний коментар : у 2 т. / О. М. Бандурка та ін.; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. Харків : Право, 2012. Т. 1. 768 с.
 40. Кримінальний процесуальний кодекс України : науково-практичний коментар / за заг. ред. професорів В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. Київ : Юстініан, 2012. 1224 с.
 41. Кримінальний процесуальний кодекс України : науково-практичний коментар / відп. ред. : С. В. Ківалов, С. М. Міщенко, В. Ю. Захарченко. Харків : Одісей, 2013. 1104 с.
 42. Ксендзюк В. Б. Поняття, ознаки та класифікація актів Конституційного Суду України. *Науковий вісник НАВС*, 2012. Вип. 1 (80). С. 66–72.
 43. Кучинська О. П. Зразки процесуальних документів кримінального провадження. Київ : Юрінком Інтер, 2017. 560 с.
 44. Кучинська О., Щиголь О. Забезпечення права засудженого на справедливий суд в аспекті перегляду судових рішень за виключними обставинами на прикладі рішення ЄСПЛ у справі “Петухов проти України”. *Підприємництво, господарство і право*, 2019. № 4. С. 254–260.
 45. Лебедева Н. Реформування підрозділу дільничних офіцерів поліції за проектом “Поліцейський офіцер громади” в Україні. *Підприємництво, господарство і право*, 2020. № 9. С. 137–140.

46. Лебідь В. І., Матвеев П. С., Матвеева С. П. Зразки документів з приватного права (цивільне, сімейне, житлове, трудове, земельне, цивільно-процесуальне та господарсько-процесуальне законодавство України) : навчальний посібник [2-ге вид., перероб. та допов.]. Київ : Алерта, 2019. 160 с.
47. Левенець А. Загальна характеристика процедури виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні. *Підприємництво, господарство і право*, 2020. № 5. С. 336–340.
48. Ліщина І. Проблеми невиконання судових рішень як порушення права власності в практиці Європейського суду з прав людини. Український аспект. *Право України*, 2020. № 4. С. 189–215.
49. Лобойко Л. М. Кримінальний процес : підручник. Київ : “Істина”, 2014. 432 с.
50. Лобойко Л., Глинська Н. Письмове касаційне провадження в кримінальному процесі України. *Право України*, 2018. № 8. С. 139–149.
51. Лобойко Л., Глинська Н. Функція обвинувачення у кримінальному провадженні України. *Право України*, 2017. № 2. С. 221–223.
52. Лобойко Л., Шило О. Концепція судового права у контексті судового захисту прав і свобод. *Право України*, 2015. № 3 С. 60–70.
53. Малишев Б. В. Судова правотворчість у контексті судової реформи в Україні. *Право України*, 2017. № 6. С. 34–38.
54. Марценюк Т. Гендерна політика Європейського Союзу : загальні принципи та найкращі практики. Київ : Міжнародний центр перспективних досліджень (МЦПД), 2015. 43 с.
55. Методичні рекомендації щодо виконання вимог міжнародних договорів та КПК України про міжнародну правову допомогу при проведенні процесуальних дій / О. В. Бедро та ін. Київ : Генеральна прокуратура України ; Нац. акад. прокуратури України, 2012. 60 с.
56. Назарук О. І. Організація діяльності прокурора щодо забезпечення відшкодування шкоди, завданої кримінальним правопорушенням : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.10. Київ, 2014. 20 с.
57. Настільна книга слідчого : практичний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 446 с.
58. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України. Зразки процесуальних документів у кримінальному провадженні. Станом на 15 березня 2019 року / за заг. ред. М. В. Лошицького. Київ : Професіонал, 2019. 1272 с.
59. Недоторканість права власності під час досудового розслідування : мультимедійний навчальний посібник / В. І. Галаган та ін. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2018. URL: https://arm.naiiau.kiev.ua/books/real_ned_pr_vlasn/start.html. (дата звернення: 10.05.2025).
60. Організація роботи слідчо-оперативної групи : навчальний посібник / Л.

- Д. Удалова та ін. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 504 с.
61. Перцова-Тодорова Л. “Електронний доказ” під час обшуку. *Підприємництво, господарство і право*, 2020. № 5. С. 243–247.
 62. Поліванова О., Третьякова Д. Ефективний контроль держави поза межами її територіальної юрисдикції і підстави притягнення до відповідальності за порушення прав людини у практиці Європейського суду з прав людини. *Підприємництво, господарство і право*, 2020. № 5. С. 341–349.
 63. Помаз Я. Протокол допиту як доказ під час розгляду кримінального провадження в суді. *Підприємництво, господарство і право*, 2020. № 9. С. 214–218.
 64. Потапенко А. Ефективні способи захисту прав правовласників (на окремих прикладах судової практики). *Підприємництво, господарство і право*, 2019. № 4. С. 65–69.
 65. Прилуцький С. Конституційна модернізація статусу суддів як шлях у подоланні корупційної залежності судової влади України. *Право України*, 2017. № 2. С. 12–21.
 66. Прилуцький С. Конституювання судової влади України : виклики сьогодення та шляхи їх вирішення. *Право України*, 2014. № 5. С. 178–188.
 67. Про результати роботи Головного слідчого управління Генеральної прокуратури України у першому кварталі 2019 року. *Вісник прокуратури*, 2019. № 4. С. 22–23.
 68. Процесуальні документи досудового розслідування (слідчого, прокурора, адвоката та слідчого судді) : науково-практичний посібник / за ред. професорів М. А. Погорецького та О. П. Кучинської. [2-ге вид., перероб. та допов.]. Київ : Алерта, 2018. 274 с.
 69. Рішення Європейського суду з прав людини в кримінальних справах. Захист життя, здоров'я, честі та гідності / за заг. ред. В. С. Ковальського. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 296 с.
 70. Саковський А. Оперативно-розшукове документування як пошуково-пізнавальний процес і складник оперативно-розшукової діяльності. *Підприємництво, господарство і право*, 2020. № 7. С. 371–377.
 71. Святоцька В. Інститут адвокатури Франції: історична генеза, сучасна організація та професійна діяльність. *Право України*, 2016. № 4. С. 129–138.
 72. Святоцька В. Стандарти адвокатури: поняття, ознаки класифікація, джерела. *Право України*, 2017. № 7. С. 163–174.
 73. Селіванов А. Конституційність як критерії суспільної довіри до судової влади. *Право України*, 2014. № 5. С. 92–105.
 74. Селіванов А. О. Конституційні проблеми в сучасній теорії права : доктрина стабільності та охорони Конституції України в контексті її модернізації та ефективного конституційного правосуддя. Київ : Логос, 2012. 151 с.
 75. Сергієнко Н. М. Застосування норм міжнародного права органами конституційної юрисдикції (європейський досвід) : дис. ... канд. юрид.

наук : 12.00.11. Київ, 2004. 227 с.

76. Симчук А. С. Окремі проблемні питання тимчасового вилучення й арешту майна в діючому кримінальному процесуальному законодавстві. *Актуальні проблеми досудового розслідування* : матеріали міжвід. наук.-практ. конф. (Київ, 5 лип. 2017 р.) / Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2017. С. 235–241.
77. Симчук А. С., Кулик М. Й. Затримання уповноваженою службовою особою : окремі проблемні питання. *Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки в країнах Європи та Азії* : тези доп. міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Переяслав-Хмельницький, 30 лист. 2019 р.). Переяслав-Хмельницький, 2019. С. 194–196.
78. Сирота Д., Слободяник Т. Функція досудового розслідування прокуратури. *Підприємництво, господарство і право*, 2020. № 9. С. 234–239.
79. Сірик Д. Участь прокурора у судовому процесі за оновленим процесуальним законодавством України. *Вісник прокуратури*, 2019. № 4. С. 76–83.
80. Скомороха Л. Умови належного функціонування судової влади і діяльності суддів України. *Право України*, 2017. № 11. С. 199–207.
81. Смірнов М. Правова природа та особливості нагляду прокурора у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням. *Підприємництво, господарство і право*, 2016. № 2. С. 108–112.
82. Стефанчук М. Реформа органів прокуратури в Україні : кадрове перезавантаження чи дискримінація за професійною ознакою? *Прав України*, 2020. № 4. С. 264–277.
83. Стефанчук М. Форми та способи реалізації прокуратурою функцію представництва інтересів громадян або держави в суді. *Вісник прокуратури*, 2016. № 3. С. 34–48.
84. Стеценко С., Шавінський В. Захист інтересів держави в адміністративному судочинстві як наукова та практична проблема. *Право України*, 2019. № 4. С. 77–91.
85. Стрижак А. Конституційний Суд України як інститут забезпечення та захисту конституційної законності. *Вісник Конституційного Суду України*, 2010. № 1. С. 101–111.
86. Судовий розгляд справ про правопорушення, пов'язані з корупцією : практичний посібник / за ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Костенка. Київ : Нац. акад. прокуратури, 2018. 346 с.
87. Тертична Е. В. Судова влада у концепції поділу влади в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.10. Львів, 2014. 20 с.
88. Тертишник В. М. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України. [12-те вид. доповн. і перероб.]. Київ : Алерта, 2016. 810 с.
89. Тимошук В. Поняття і завдання судового огляду у кримінальному провадженні. *Підприємництво, господарство і право*, 2019. № 4. С. 265–273.

90. Тичина Д. М. Удосконалення діяльності прокуратури в державному механізмі запобігання злочинам в Україні. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*, 2017. № 1. С. 88–98.
91. Фурса С. Інститут нотаріату в юридичній доктрині України : актуальні проблеми та перспективи розвитку. *Право України*, 2020. № 9. С. 11–19.
92. Чепель О. Правова природа консультативного висновку Європейського суду з прав людини. *Підприємництво, господарство і право*, 2020. № 5. С. 357–361.
93. Чумак В. В. Організація діяльності державного бюро розслідувань : світовий досвід та національна модель. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*, 2018. № 4. С. 116–121.

Нормативно-правові акти:

1. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. Дата оновлення 05.03.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
2. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. Дата оновлення 28.02.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
3. Господарський процесуальний кодекс України : Закон України від 06.11.1991 р. № 1798-XII. Дата оновлення 09.04.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text> (дата звернення: 09.05.2025).
4. Деякі питання міжрегіональних територіальних органів Міністерства юстиції : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.05.2025 р. № 517. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/517-2025-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
5. Деякі питання оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу : Постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.2020 р. № 660. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/660-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
6. Деякі питання оплати праці працівників Державного бюро розслідувань : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 р. № 767. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/767-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
7. Деякі питання територіальних органів Міністерства юстиції : Постанова Кабінету Міністрів України від 09.10.2019 р. № 870. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/870-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 09.05.2025).
8. Деякі питання територіальних органів Міністерства юстиції : Постанова Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 р. № 1252. URL:

- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1252-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
9. Деякі питання територіальних органів Міністерства юстиції : Постанова Кабінету Міністрів України від 24.01.2020 р. № 20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
 10. Дисциплінарний статут Національної поліції України : затверджено Законом України від 15.03.2018 р. № 2337-VIII. Дата оновлення 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#Text> (дата звернення: 11.05.2025).
 11. Загальна декларація прав людини : прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10.12.1948 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (дата звернення: 09.05.2025).
 12. Зміни до Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні : затверджено Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 28.05.2020 р. № 420. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 16.06.2020 р. за № 529/34812. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0529-20#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
 13. Зміни до Інструкції з організації діяльності чергової служби в Національній поліції України : затверджено Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 26.06.2024 р. № 447. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 10.07.2024 р. за № 1037/42382. Дата оновлення 02.08.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1037-24#Text> (дата звернення: 11.05.2025).
 14. Зміни до Інструкції з організації реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України : затверджено Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 31.01.2024 р. № 56. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 11.03.2024 р. за № 355/41700. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0355-24#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
 15. Зміни до Інструкції з організації реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України : затверджено Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 08.05.2024 р. № 297. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 30.05.2024 р. за № 805/42150. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0805-24#Text> (дата звернення: 10.05.2025).

- 10.05.2025).
16. Зміни до Порядку допуску осіб до складання кваліфікаційного іспиту та проведення кваліфікаційного іспиту Вищою кваліфікаційною комісією нотаріату : затверджено Наказом Міністерства юстиції України від 14.04.2023 р. № 1356/5. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 17.04.2023 р. за № 635/39691. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0635-23#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
 17. Зміни до Правил ведення нотаріального діловодства : затверджено Наказом Міністерства юстиції України від 27.12.2024 р. № 3783/5. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 30.12.2024 р. за № 2029/43374. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2029-24#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
 18. Інструкція з діловодства в місцевих та апеляційних судах України : затверджено Наказом Державної судової адміністрації України від 20.08.2019 р. № 814. Дата оновлення 15.07.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0814750-19#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
 19. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні : затверджено Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 07.07.2017 р. № 575. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 31.07.2017 р. за № 937/30805. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
 20. Інструкція з організації діяльності підрозділів дотримання прав людини Національної поліції України : затверджено Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 16.10.2024 р. № 699. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 22.10.2024 р. за № 1589/42934. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1589-24#Text> (дата звернення: 11.05.2025).
 21. Інструкція з організації діяльності чергової служби в Національній поліції України : затверджено Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 23.05.2017 р. № 440 (у редакції наказу Міністерства внутрішніх справ України від 08.02.2022 р. № 103). Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 15.06.2017 р. за № 750/30618. Дата оновлення 02.08.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-17#n14> (дата звернення: 11.05.2025).
 22. Інструкція з організації контролю за виконанням документів у системі МВС України : затверджено Наказом МВС України від 23.04.2012 р. № 350. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 21.05.2012 р. за № 805/21118. Дата оновлення 05.06.2015. URL:

- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0805-12#Text> (дата звернення: 11.05.2025).
23. Інструкція з організації проведення та оформлення експертних проваджень у підрозділах Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України : затверджено Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 17.07.2017 р. № 591. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 18.08.2017 р. за № 1024/30892. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1024-17#Text> (дата звернення: 11.05.2025).
24. Інструкція з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України : затверджено Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 27.04.2020 р. № 357. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 15.05.2020 р. за № 443/34726. Дата оновлення 14.06.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
25. Інструкція з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції : затверджена Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 19.12.2017 р. № 1044. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 07.06.2018 р. за № 686/32138. Дата оновлення 21.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18#Text> (дата звернення: 09.05.2025).
26. Інструкція з оформлення матеріалів про застосування поліцейського піклування : затверджено Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 12.10.2020 р. № 724. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 26.11.2020 р. за № 1174/35457. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1174-20#Text> (дата звернення: 11.05.2025).
27. Інструкція з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі : затверджено Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 07.11.2015 р. № 1395. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 10.11.2015 р. за № 1408/27853. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1408-15#Text> (дата звернення: 11.05.2025).
28. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06.07.2005 р. № 2747-IV. Дата оновлення 09.04.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (дата звернення: 09.05.2025).
29. Кодекс законів про працю України : Закон України від 10.12.1971 р. № 322-VIII. Дата оновлення 02.05.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення: 11.05.2025).

- 12.05.2025).
30. Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів : затверджено Всеукраїнською конференцією прокурорів 27.04.2017 р. № 4. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001900-17#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
 31. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 р. № 8074-10. Дата оновлення 17.04.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>. (дата звернення: 12.05.2025).
 32. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок. Дата оновлення 06.10.1999. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207#Text (дата звернення: 09.05.2025).
 33. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини). Конвенцію ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17.07.1997 р. Дата оновлення 01.08.2021. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 09.05.2025).
 34. Конвенція про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей : ратифіковано Законом України від 11.01.2006 р. № 3303-IV Дата оновлення 29.04.2011. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_188#Text (дата звернення: 12.05.2025).
 35. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання. Конвенцію ратифіковано із застереженнями Указом Президії ВР № 3484-XI від 26.01.1987 р.: Дата оновлення 13.11.1998. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085#Text (дата звернення: 09.05.2025).
 36. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. Дата оновлення 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 09.05.2025).
 37. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. Дата оновлення 09.05.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
 38. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. Дата оновлення 09.05.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 09.05.2025).
 39. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. Дата оновлення 20.04.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
 40. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. Міжнародний пакт

ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII від 19.10.1973 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text (дата звернення: 09.05.2025).

41. Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: затверджено Наказом Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 26.12.2012 р. № 1950/5). Дата оновлення 30.10.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text> (дата звернення: 11.05.2025).
42. Національна стратегія у сфері прав людини: затверджено Указом Президента України від 24.03.2021 р. № 119/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/119/2021#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
43. Перелік відомостей, що становлять службову інформацію у центральному апараті та територіальних управліннях Державного бюро розслідувань: затверджено Наказом Державного бюро розслідувань від 29.06.2021 р. № 373. Дата оновлення 16.11.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0373911-21#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
44. Перелік посад у центральному апараті Державного бюро розслідувань, що підлягають заміщенню особами рядового та начальницького складу, граничних спеціальних звань за цими посадами: затверджено Наказом Державного бюро розслідувань від 26.02.2020 р. № 47. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0047911-20#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
45. Питання присвоєння рангів державних службовців та співвідношення між рангами державних службовців і рангами посадових осіб місцевого самоврядування, військовими званнями, дипломатичними рангами та іншими спеціальними званнями: Постанова Кабінету Міністрів від 20.04.2016 р. № 306. Дата оновлення 20.08.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/306-2016-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
46. Положення про Департамент моніторингу дотримання прав людини Міністерства внутрішніх справ України: затверджено Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 24.09.2021 р. № 707. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MVS1018> (дата звернення: 11.05.2025).
47. Порядок ведення Єдиного державного реєстру судових рішень: затверджено Рішенням Вищої ради правосуддя від 19.04.2018 р. № 1200/0/15-18. Дата оновлення 23.07.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1200910-18#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
48. Порядок ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події: затверджено

Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 08.02.2019 р. № 100. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 05.03.2019 р. за № 223/33194. Дата оновлення 21.02.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0223-19#Text> (дата звернення: 10.05.2025).

49. Порядок взаємодії між органами та підрозділами Національної поліції України, закладами охорони здоров'я та органами прокуратури України при встановленні факту смерті людини під час воєнного стану на території України : затверджено Наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства охорони здоров'я України, Офісу Генерального прокурора від 09.03.2022 р. № 177/450/46. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 10.03.2022 р. за № 317/37653. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0317-22#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
50. Порядок взаємодії Міністерства внутрішніх справ України з центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України : затверджено Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 25.11.2016 р. № 1250. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 12.05.2023 р. за № 801/39857. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0801-23#Text> (дата звернення: 11.05.2025).
51. Порядок взаємодії органів (підрозділів) поліції з підрозділами акціонерного товариства “Українська залізниця” : затверджено Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 02.03.2020 р. № 204/175. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 29.04.2020 р. за № 386/34669. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0386-20#Text> (дата звернення: 11.05.2025).
52. Порядок видачі свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю : затверджено Наказом Міністерства юстиції України від 11.07.2012 р. № 1043/5. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 12.07.2012 р. за № 1170/21482. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1170-12#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
53. Порядок використання, зберігання, обліку спеціальних бланків нотаріальних документів і звітності про їх витрачання : затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 09.12.2021 р. № 1290. Дата оновлення 30.12.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1290-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
54. Порядок виплати винагород державним виконавцям та їх розміри і розмір основної винагороди приватного виконавця : затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 08.09.2016 р. № 643 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 14.07.2021 р. № 726). Дата оновлення 17.03.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/643-2016->

%D0%BF#Text (дата звернення: 12.05.2025).

55. Порядок допуску осіб до складання кваліфікаційного іспиту та проведення кваліфікаційного іспиту Вищою кваліфікаційною комісією нотаріату : затверджено Наказом Міністерства юстиції України від 28.07.2011 р. № 1905/5. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28.07.2011 р. за № 926/19664. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0926-11#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
56. Порядок заповнення і подання фінансовими агентами звіту про підзвітні рахунки відповідно до Угоди між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки для поліпшення виконання податкових правил й застосування положень Закону США “Про податкові вимоги до іноземних рахунків” (FATCA) : затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 12.08.2020 р. № 496. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 20.08.2020 р. за № 810/35093. Дата оновлення 24.06.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0810-20#n16> (дата звернення: 13.05.2025).
57. Порядок застосування електронних засобів контролю та нагляду за поведінкою осіб, на яких покладено цей обов’язок : затверджено Наказом Міністерства юстиції України від 18.03.2024 р. № 709/5. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 18.03.2024 р. за № 400/41745. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0400-24#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
58. Порядок застосування електронних засобів контролю : затверджено Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 08.06.2017 р. № 480. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 14.07.2017 р. за № 860/30728. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-17#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
59. Порядок застосування загального стандарту звітності та належної перевірки інформації про фінансові рахунки (Common Standard on Reporting and Due Diligence for Financial Account Information : затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 26.05.2023 р. № 282. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 29.06.2023 р. за № 1090/40146. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1090-23#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
60. Порядок зберігання речових доказів стороною обвинувачення, їх реалізації, технологічної переробки, знищення, здійснення витрат, пов’язаних з їх зберіганням і пересиланням, схоронності тимчасово вилученого майна під час кримінального провадження : затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 19.11.2012 р. № 1104. Дата оновлення 09.11.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1104-2012-%D0%BF#Text> (дата звернення: 11.05.2025).
61. Порядок і умови укладення договорів з адвокатами, які надають безоплатну вторинну правничу допомогу: затверджено Постановою

- Кабінету Міністрів України від 11.01.2012 р. № 8. (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19.12.2012 р. № 1214). Дата оновлення 14.11.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/8-2012-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
62. Порядок обліку прийняття і видачі тимчасово затриманих транспортних засобів, що зберігаються на спеціальних майданчиках і стоянках : затверджено Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 28.08.2020 р. № 633. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 19.11.2020 р. за № 1148/35431. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1148-20#Text> (дата звернення: 11.05.2025).
63. Порядок оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правничу допомогу : затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 17.09.2014 р. № 465 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 21.12.2016 р. № 1048). Дата оновлення 14.11.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/465-2014-%D0%BF#Text>. (дата звернення: 12.05.2025).
64. Порядок підвищення кваліфікації нотаріусів, консультантів державних нотаріальних контор, державних нотаріальних архівів, помічників приватних нотаріусів : затверджено Наказом Міністерства юстиції України від 28.08.2014 р. № 1422/5. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 29.08.2014 р. за № 1046/25823. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1046-14#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
65. Порядок присвоєння спеціальних звань рядового і начальницького складу Державного бюро розслідувань : затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 27.05.2020 р. № 564. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/564-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
66. Порядок проведення конкурсу на зайняття посад державної служби : затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2016 р. № 246 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 18.08.2017 р. № 648). Дата оновлення 06.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/246-2016-%D0%BF#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
67. Порядок проведення психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа в Управлінні державної охорони України : затверджено Наказом Управління державної охорони України від 02.12.2023 р. № 1070. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 17.01.2024 р. за № 90/41435. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0090-24#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
68. Порядок проведення психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа у Державному бюро розслідувань : затверджено Постановою

- Кабінету Міністрів України від 11.05.2017 р. № 449. Дата оновлення 26.11.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/449-2017-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
69. Порядок проведення таємної перевірки доброчесності прокурорів : затверджено Наказом Генерального прокурора від 29.12.2022 р. № 293. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0293905-22#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
70. Порядок складення Присяги осіб рядового і начальницького складу Державного бюро розслідувань : затверджено Наказом Державного бюро розслідувань від 01.07.2019 р. № 144. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 09.07.2019 р. за № 752/33723. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0752-19#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
71. Порядок формування і ведення Єдиного реєстру приватних виконавців України : затверджено Наказом Міністерства юстиції України від 05.08.2016 р. № 2431/5. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 12.08.2016 р. за № 1125/29255. Дата оновлення 01.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1125-16#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
72. Порядок функціонування центральної підсистеми єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України : затверджено Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 16.09.2020 р. № 665. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 09.11.2020 р. за № 1092/35375. Дата оновлення 18.02.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1092-20#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
73. Правила адвокатської етики : затверджено Звітно-виборним з'їздом адвокатів України від 09.06.2017 р., зі змінами, затвердженими З'їздом адвокатів України від 15.02.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
74. Правила ведення діловодства та архіву в органах державної виконавчої служби та приватними виконавцями : затверджено Наказом Міністерства юстиції України від 07.06.2017 р. № 1829/5. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 08.06.2017 р. за № 699/30567. Дата оновлення 25.03.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0699-17#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
75. Правила ведення нотаріального діловодства : затверджено Наказом Міністерства юстиції України від 22.12.2010 р. № 3253/5. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 23.12.2010 р. за № 1318/18613. Дата оновлення 02.04.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1318-10#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
76. Правила професійної етики нотаріусів України : затверджено Наказом

- Міністерства юстиції України від 07.06.2021 р № 2039/5. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 07.06.2021 р. за № 759/36381. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0759-21#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
77. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI. Дата оновлення 15.11.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text> (дата звернення: 09.05.2025).
78. Про акціонерні товариства : Закон України від 27.07.2022 р. № 2465-IX. Дата оновлення 01.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#n1985> (дата звернення: 13.05.2025).
79. Про Антитерористичний центр та його координаційні групи при регіональних органах Служби безпеки України : Положення затверджене Указом Президента України від 14.04.1999 р. № 379/99. Дата оновлення 11.06.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/379/99#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
80. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. Дата оновлення 10.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
81. Про безоплатну правничу допомогу : Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI. Дата оновлення 15.11.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text> (дата звернення: 09.05.2025).
82. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 08.07.2011 р. № 3671-VI. Дата оновлення 03.08.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
83. Про боротьбу з тероризмом : Закон України від 20.03.2003 р. № 638-IV. Дата оновлення 09.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text> (дата звернення: 11.05.2025).
84. Про Бюро економічної безпеки України : Закон України від 28.01.2021 р. № 1150-IX. Дата оновлення 30.06.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text> (дата звернення: 09.05.2025).
85. Про виключну (морську) економічну зону України : Закон України від 16.05.1995 р. № 162/95-ВР. Дата оновлення 23.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/162/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
86. Про виконавче провадження : Закон України від 02.06.2016 р. № 1404-VIII. Дата оновлення 09.02.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
87. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з

- прав людини : Закон України від 23.02.2006 р. № 3477-IV. Дата оновлення 02.12.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text> (дата звернення: 09.05.2025).
88. Про Вищий антикорупційний суд : Закон України від 07.06.2018 р. № 2447-VIII. Дата оновлення 08.11.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19#Text> (дата звернення: 09.05.2025).
89. Про Вищу кваліфікаційну комісію нотаріату : Положення затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 31.08.2011 р. № 923. Дата оновлення 27.02.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/923-2011-%D0%BF#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
90. Про Вищу раду правосуддя : Закон України від 21.12.2016 р. № 1798-VIII. Дата оновлення 15.04.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#Text> (дата звернення: 09.05.2025).
91. Про відновлення довіри до судової влади в Україні : Закон України від 08.04.2014 р. № 1188-VII. Дата оновлення 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1188-18#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
92. Про військовий обов'язок і військову службу : Закон України від 25.03.1992 р. № 2232-XII. Дата оновлення 10.05.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
93. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури : Закон України від 19.09.2019 р. № 113-IX. Дата оновлення 02.10.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/113-20#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
94. Про внесення змін до Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 11.07.2019 р. № 564. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 30.07.2019 р. за № 835/33806. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0835-19#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
95. Про внесення зміни до Положення про міжрегіональні управління Міністерства юстиції України : наказ Міністерства юстиції України від 20.07.2023 р. № 2618/5. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 21.07.2023 р. за № 1241/40297. Дата оновлення 20.07.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1241-23#Text> (дата звернення: 09.05.2025).
96. Про вступ України до Інтерполу : Постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.1992 р. № 555. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555-92->

- %D0%BF#Text (дата звернення: 10.05.2025).
97. Про день початку роботи обласних прокуратур : Наказ Офісу Генерального прокурора від 08.09.2020 р. № 414. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0414905-20#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
 98. Про день початку роботи Офісу Генерального прокурора : наказ Генерального прокурора від 23.12.2019 р. № 351. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351900-19#Text> (дата звернення: 09.05.2025).
 99. Про Департамент міжнародного співробітництва Міністерства внутрішніх справ України : Положення, затверджене Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 21.08.2020 р. № 620. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MVS984> (дата звернення: 10.05.2025).
 100. Про депозитарну систему України : Закон України від 06.07.2012 р. № 5178-VI. Дата оновлення 01.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5178-17#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
 101. Про Державне бюро розслідувань : Закон України від 12.11.2015 р. № 794-VIII. Дата оновлення 25.10.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text> (дата звернення: 09.05.2025).
 102. Про Державний бюджет України на 2025 рік : Закон України від 19.11.2024 р. № 4059-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4059-20#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
 103. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : Закон України від 23.12.1993 р. № 3781-XII. Дата оновлення 01.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12#Text> (дата звернення: 09.05.2025).
 104. Про державний кордон України : Закон України від 04.11.1991 р. № 1777-XII. Дата оновлення 23.09.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-12#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
 105. Про Державну кримінально-виконавчу службу України : Закон України від 23.06.2005 р. № 2713-IV. Дата оновлення 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2713-15#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
 106. Про Державну митну службу України : Положення затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 227. Дата оновлення 22.10.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
 107. Про державну охорону Державного бюро розслідувань : Указ Президента України від 29.01.2021 р. № 40/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40/2021#Text> (дата звернення: 10.05.2025).

- 12.05.2025).
108. Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб : Закон України від 04.03.1998 р. № 160/98-ВР. Дата оновлення 17.04.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160/98-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
 109. Про Державну податкову службу України : Положення затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 227. Дата оновлення 22.10.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
 110. Про Державну прикордонну службу України : Закон України від 03.04.2003 р. № 661-IV. Дата оновлення 19.12.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
 111. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 899-VIII. Дата оновлення 01.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
 112. Про Державну судову адміністрацію України : Положення, затверджене рішенням Вищої ради правосуддя від 17.01.2019 р. № 141/0/15-19. Дата оновлення 07.12.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr141910-19#Text> (дата звернення: 09.05.2025).
 113. Про державну таємницю : Закон України від 21.01.1994 р. № 3855-XII. Дата оновлення 30.10.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
 114. Про Державну фіскальну службу України : Положення, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 21.05.2014 р. № 236. Дата оновлення 27.09.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 09.05.2025).
 115. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI. Дата оновлення 08.10.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
 116. Про Єдиний державний реєстр призовників, військовозобов'язаних та резервістів : Закон України від 16.03.2017 р. № 1951-VIII. Дата оновлення 28.06.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1951-19#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
 117. Про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення : Положення, затверджене Наказом Генерального прокурора від 30.06.2020 р. № 298. Дата оновлення 06.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
 118. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві : Закон України від 23.12.1993 р. № 3782-XII. Дата оновлення 20.05.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3782-12#Text> (дата

звернення: 10.05.2025).

119. Про забезпечення здійснення контролю за діяльністю Збройних Сил України та інших військових формувань : Указ Президента України від 13.08.2010 р. № 815/2010. Дата оновлення 18.02.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/815/2010#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
120. Про забезпечення права на справедливий суд : Закон України від 12.02.2015 р. № 192-VIII. Дата оновлення 30.12.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/192-19#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
121. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019 р. № 2704-VIII. Дата оновлення 15.11.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
122. Про заохочення в Національній поліції України : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 25.04.2019 р. № 317. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0535-19#Text> (дата звернення: 11.05.2025).
123. Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну та політичну вагу в суспільному житті (олігархів) : Закон України від 23.09.2021 р. № 1780-IX. Дата оновлення 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1780-20#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
124. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII Дата оновлення 04.04.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
125. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 06.12.2019 р. № 361-IX. Дата оновлення 09.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
126. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності : Закон України від 11.09.2003 р. № 1160-IV. Дата оновлення 24.12.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
127. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні : Закон України від 06.09.2012 р. № 5207-VI. Дата оновлення 30.05.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text> (дата звернення: 09.05.2025).
128. Про затвердження місії та Стратегічного плану Державної податкової служби України на 2025 – 2030 роки : Наказ Державної податкової служби України від 21.02.2025 р. № 150. URL:

- <https://ips.ligazakon.net/document/view/dpa2921?an=1> (дата звернення: 13.05.2025).
129. Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 р. № 179. Дата оновлення 04.05.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
130. Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах : Закон України від 05.07.1994 р. № 80/94-ВР. Дата оновлення 20.04.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
131. Про заходи щодо дотримання вимог законодавства при затриманні без ухвали слідчого судді, суду осіб, підозрюваних у вчиненні злочину, та обранні стосовно підозрюваних запобіжного заходу – тримання під вартою під час досудового розслідування : Інструкція, затверджена Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 01.10.2018 р. № 806/3105/5. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 22.10.2018 р. за № 1190/32642. Дата оновлення 06.08.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1190-18#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
132. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI. Дата оновлення 01.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
133. Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 р. № 393/96-ВР. Дата оновлення 31.12.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
134. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII. Дата оновлення 15.11.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
135. Про Кваліфікаційну комісію приватних виконавців : Положення затверджене Наказом Міністерства юстиції України від 27.11.2017 р. № 3792/5. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28.11.2017 р. за № 1443/31311. Дата оновлення 18.04.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1443-17#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
136. Про Комісію з питань вищого корпусу державної служби в системі правосуддя : Положення затверджено Рішенням Вищої ради правосуддя від 18.05.2017 р. № 1172/0/15-17. Дата оновлення 24.09.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1172910-17#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
137. Про Конституційний Суд України : Закон України від 13.07.2017 р. № 2136-VIII. Дата оновлення 20.08.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text> (дата звернення: 13.05.2025).

- 10.05.2025).
138. Про контрозвідувальну діяльність : Закон України від 26.12.2002 р. № 374-IV. Дата оновлення 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/374-15#Text> (дата звернення: 11.05.2025).
139. Про ліквідацію апеляційних адміністративних судів та утворення апеляційних адміністративних судів в апеляційних округах : Указ Президента України від 29.12.2017 р. № 455/2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/455/2017#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
140. Про ліквідацію апеляційних господарських судів та утворення апеляційних господарських судів в апеляційних округах : Указ Президента України від 29.12.2017 р. № 454/2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/454/2017#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
141. Про ліквідацію апеляційних судів та утворення апеляційних судів в апеляційних округах : Указ Президента України від 29.12.2017 р. № 452/2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/452/2017#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
142. Про ліквідацію місцевих господарських судів та утворення окружних господарських судів : Указ Президента України від 29.12.2017 р. № 453/2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/453/2017#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
143. Про ліквідацію та утворення місцевих загальних судів : Указ Президента України від 12.12.2017 р. № 412/2017. Дата оновлення 29.12.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/412/2017#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
144. Про ліквідацію та утворення місцевих загальних судів : Указ Президента України від 12.12.2017 р. № 413/2017. Дата оновлення 29.12.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/413/2017#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
145. Про ліквідацію та утворення місцевих загальних судів : Указ Президента України від 29.12.2017 р. № 449/2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/449/2017#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
146. Про ліквідацію та утворення місцевих загальних судів : Указ Президента України від 29.12.2017 р. № 450/2017. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4502017-23374> (дата звернення: 10.05.2025).
147. Про ліквідацію територіальних органів управління Державної пенітенціарної служби та утворення територіальних Міністерства юстиції : Постанова Кабінету Міністрів України від 18.05.2016 р. № 348. Дата оновлення 30.09.2016. URL: [70](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/348-2016-</p></div><div data-bbox=)

- %D0%BF#Text (дата звернення: 12.05.2025).
148. Про міжнародні договори України : Закон України від 29.06.2004 р. № 1906-IV. Дата оновлення 15.03.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
 149. Про міжрегіональні управління Міністерства юстиції України : Положення, затверджене Наказом Міністерства юстиції України від 23.06.2011 р. № 1707/5. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 23.06.2011 р. за № 759/19497. Дата оновлення 20.07.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0759-11#Text> (дата звернення: 09.05.2025).
 150. Про Міністерство внутрішніх справ України : Положення, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 р. № 878. Дата оновлення 15.11.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 09.05.2025).
 151. Про Міністерство юстиції України : Положення, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 р. № 228. Дата оновлення 09.04.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення: 09.05.2025).
 152. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. Дата оновлення 05.03.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
 153. Про морські порти України : Закон України від 17.05.2012 р. № 4709-VI. Дата оновлення 01.01.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4709-17#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
 154. Про музеї та музейну справу : Закон України від 29.06.1995 р. № 249/95-ВР. Дата оновлення 10.08.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
 155. Про Науково-консультативну раду при Верховному Суді : Положення затверджено Постановою Пленуму Верховного Суду від 02.02.2018 р. № 1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001780-18#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
 156. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14.10.2015 р. № 1698-VII. Дата оновлення 25.03.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
 157. Про Національне центральне бюро Інтерполу : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.1993 р. № 220. Дата оновлення 16.12.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/220-93-%D0%BF#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
 158. Про Національний архівний фонд та архівні установи : Закон України від 24.12.1993 р. № 3814-XII. Дата оновлення 21.06.2024. URL:

- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3814-12#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
159. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII. Дата оновлення 09.08.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
160. Про Національну гвардію України : Закон України від 13.03.2014 р. № 876-VII. Дата оновлення 27.06.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
161. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. Дата оновлення 16.08.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
162. Про Національну поліцію : Положення, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 р. № 877. Дата оновлення 15.11.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 09.05.2025).
163. Про незалежність судової влади : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 13.06.2007 р. № 8. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-07#Text> (дата звернення: 09.05.2025).
164. Про нотаріат : Закон України від 02.09.1993 р. № 3425-XII. Дата оновлення 10.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
165. Про оборону України : Закон України від 06.12.1991 р. № 1932-XII. Дата оновлення 05.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text> (дата звернення: 11.05.2025).
166. Про окремі питання забезпечення початку роботи окружних прокуратур : Наказ Офісу Генерального прокурора від 17.02.2021 р. № 39. Дата оновлення 22.12.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0039905-21#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
167. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18.02.1992 р. № 2135-XII. Дата оновлення 09.08.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
168. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2014 р. № 442. Дата оновлення 01.04.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/442-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
169. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади : Указ Президента України від 09.12.2010 р. № 1085/2010. Дата оновлення 21.01.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1085/2010#Text> (дата звернення: 12.05.2025).

170. Про орган державного нагляду за охороною праці Міністерства внутрішніх справ України : Положення затверджене Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 14.07.2021 р. № 542. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 17.08.2021 р. за № 1079/36701. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1079-21#Text> (дата звернення: 11.05.2025).
171. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів : Закон України від 02.06.2016 р. № 1403-VIII. Дата оновлення 15.11.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1403-19#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
172. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю : Закон України від 30.06.1993 р. № 3341-XII. Дата оновлення 30.06.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
173. Про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України : Положення затверджене Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 20.05.2020 р. № 405. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 03.06.2020 р. за № 491/34774. Дата оновлення 06.02.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0491-20#Text> (дата звернення: 11.05.2025).
174. Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні : Наказ Офісу Генерального прокурора 30.09.2021 р. № 309. Дата оновлення 03.02.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0309905-21#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
175. Про організацію діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 06.07.2017 р. № 570. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 27.07.2017 р. за № 918/30786. Дата оновлення 14.08.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
176. Про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : Інструкція, затверджена Наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1687/5/. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
177. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення 02.05.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
178. Про офіс приватного виконавця : Положення затверджене Наказом

- Міністерства юстиції України від 15.11.2016 р. № 3238/5. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 16.11.2016 р. за № 1487/29618. Дата оновлення 18.04.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1487-16#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
179. Про очищення влади : Закон України від 16.09.2014 р. № 1682-VII. Дата оновлення 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1682-18#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
180. Про патрульну службу МВС : Положення, затверджене Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 02.07.2015 р. № 796. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 03.07.2015 р. за № 777/27222. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0777-15#Text> (дата звернення: 09.05.2025).
181. Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб : Закон України від 09.04.1992 р. № 2262-XII. Дата оновлення 04.04.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2262-12#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
182. Про перейменування деяких територіальних органів Міністерства юстиції : Постанова Кабінету Міністрів України від 05.02.2020 р. № 48. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/48-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
183. Про повноваження Уповноваженого Президента України з питань контролю за діяльністю Служби безпеки України та гарантії його діяльності : Положення затверджене Указом Президента України від 18.05.2007 р. № 427/2007. Дата оновлення 21.05.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/427/2007#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
184. Про помічника судді : Положення затверджено Рішенням Ради суддів України від 18.05.2018 р. № 21. Дата оновлення 06.10.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr021414-18#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
185. Про попереднє ув'язнення : Закон України від 30.06.1993 р. № 3352-XII. Дата оновлення 01.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3352-12#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
186. Про порядок використання правоохоронними органами України інформаційної системи Міжнародної організації кримінальної поліції – Інтерпол : Інструкція, затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України, Офісу Генерального прокурора, Національного антикорупційного бюро України, Служби безпеки України, Державного бюро розслідувань, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 17.08.2020 р. № 613/380/93/228/414/510/2801/5. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 04.09.2020 р. за № 849/35132. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0849-20#Text> (дата звернення: 12.05.2025).

187. Про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події: Інструкція, затверджена Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 03.11.2015 р. № 1339. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 06.11.2015 р. за № 1392/27837. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15#Text> (дата звернення: 11.05.2025).
188. Про порядок направлення представників Національного центрального бюро Інтерполу до Міжнародної організації кримінальної поліції – Інтерпол: Інструкція, затверджена Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 29.11.2018 р. № 968. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 20.12.2018 р. за № 1447/32899. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1447-18#Text> (дата звернення: 09.05.2025).
189. Про порядок проведення криміналістичних досліджень транспортних засобів і реєстраційних документів, що їх супроводжують, працівниками Експертної служби МВС України: Інструкція, затверджена Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 31.05.2013 р. № 537. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 02.08.2013 р. за № 1309/23841. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1309-13#Text> (дата звернення: 11.05.2025).
190. Про порядок створення та діяльності служби судових розпорядників: Положення затверджено Наказом Державної судової адміністрації України від 20.07.2017 р. № 815; погоджено Рішенням Вищої ради правосуддя від 13.06.2016 р. № 1547/0/15-17. Дата оновлення 09.03.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0815750-17#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
191. Про порядок функціонування окремих підсистем (модулів) Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи: Положення затверджене Рішенням Вищої ради правосуддя від 17.08.2012 р. № 1845/0/15-21. Дата оновлення 05.09.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
192. Про посилення контролю за діяльністю Збройних Сил України та інших військових формувань: Указ Президента України від 14.02.2015 р. № 84/2015. Дата оновлення 01.05.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/84/2015#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
193. Про правовий режим майна у Збройних Силах України: Закон України від 21.09.1999 р. № 1075-XIV. Дата оновлення 10.05.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1075-14#Text> (дата звернення: 13.05.2025).

194. Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин : Закон України від 12.07.2018 р. № 2505-VIII. Дата оновлення 10.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2505-19#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
195. Про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень : Інструкція затверджена Наказом Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 26.12.2012 р. № 1950/5). Дата оновлення 30.10.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text> (дата звернення: 11.05.2025).
196. Про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень в системі Служби безпеки України : Інструкція затверджена Наказом Центрального управління Служби безпеки України від 29.05.2015 р. № 371. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 22.06.2015 р. за № 738/27183. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0738-15#Text> (дата звернення: 11.05.2025).
197. Про прикордонний контроль : Закон України від 05.11.2009 р. № 1710-VI. Дата оновлення 23.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1710-17#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
198. Про прилеглу зону України : Закон України від 06.12.2018 р. № 2641-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2641-19#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
199. Про проведення конкурсів для призначення на посади державних службовців у судах, органах та установах системи правосуддя : Положення затверджено Рішенням Вищої ради правосуддя від 05.09.2017 р. № 2646/0/15-17. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/MUS28857?an=14&ed=2017_09_05 (дата звернення: 13.05.2025).
200. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII. Дата оновлення 04.04.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
201. Про проходження служби особами рядового та начальницького складу Державного бюро розслідувань : Положення затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 р. № 743. Дата оновлення 06.12.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/743-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
202. Про Проходження служби співробітниками Служби судової охорони : Положення затверджено Рішенням Вищої ради правосуддя від 04.04.2019 р. № 1052/0/15-19. Дата оновлення 18.02.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1052910-19#Text> (дата звернення: 13.05.2025).

203. Про публічні закупівлі : Закон України від 25.12.2015 р. № 922-VIII. Дата оновлення 23.10.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
204. Про Раду громадського контролю при Бюро економічної безпеки : Положення затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 18.08.2021 р. № 872. Дата оновлення 28.09.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/872-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
205. Про Раду громадського контролю при Державному бюро розслідувань : Положення затверджене Указом Президента України від 05.02.2020 р. № 42/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/42/2020#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
206. Про Раду громадського контролю при Національному антикорупційному бюро України : Положення затверджено Указом Президента України від 15.05.2015 р. № 272/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/272/2015#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
207. Про Раду національної безпеки і оборони України : Закон України від 05.03з 1998 р. № 183/98-ВР. Дата оновлення 29.07.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183/98-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
208. Про ратифікацію Факультативного протоколу до Конвенції про ліквідацію усіх форм дискримінації щодо жінок : Закон України від 05.06.2003 р. № 946-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/946-15#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
209. Про реабілітацію жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років : Закон України від 17.04.1991 р. № 962-XII. Дата оновлення 01.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-12#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
210. Про реорганізацію місцевих загальних судів : Указ Президента України від 29.12.2017 р. № 451/2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/451/2017#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
211. Про розвідку : Закон України від 17.09.2020 р. № 912-IX. Дата оновлення 30.10.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/912-20#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
212. Про санкції : Закон України від 14.08.2014 р. № 1644-VII. Дата оновлення 21.11.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1644-18#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
213. Про секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини : Положення затверджено Наказом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини від 14.10.2022 р. № 79.15/22. Дата оновлення 20.03.2025.

- URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v79_1715-22#Text (дата звернення: 13.05.2025).
214. Про Службу безпеки України : Закон України від 25.03.1992 р. № 2229-XII. Дата оновлення 10.05.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
215. Про Службу зовнішньої розвідки України : Закон України від 01.12.2005 р. № 3160-IV. Дата оновлення 23.04.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3160-15#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
216. Про Службу судової охорони : Положення, затверджене Рішенням Вищої ради правосуддя від 04.04.2019 р. № 1051/0/15-19. Дата оновлення 18.01.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1051910-19#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
217. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей : Закон України від 20.12.1991 р. № 2011-XII. Дата оновлення 10.05.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
218. Про страховий фонд документації України : Закон України від 22.03.2001 р. № 2332-III. Дата оновлення 15.11.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2332-14#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
219. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-XII. Дата оновлення 01.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> (дата звернення: 11.05.2025).
220. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII. Дата оновлення 25.04.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
221. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини : Закон України від 23.12.1997 р. № 776/97-ВР. Дата оновлення 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
222. Про утворення Бюро економічної безпеки України: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.05.2021 р. № 510. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/510-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
223. Про утворення місцевих та апеляційних адміністративних судів, затвердження їх мережі : Указ Президента України від 16.11.2004 р. № 1417/2004. Дата оновлення 29.12.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1417/2004#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
224. Про утворення територіальних органів з надання сервісних послуг Міністерства внутрішніх справ : Постанова Кабінету Міністрів України від

- 28.10.2015 р. № 889. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
225. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону : Закон України від 22.06.2000 р. № 1835-III. Дата оновлення 15.03.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1835-14#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
226. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17.03.2011 р. № 3166-VI. Дата оновлення 15.11.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
227. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30.09.2019 р. № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
228. Програма діяльності Кабінету Міністрів України : затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 р. № 471. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/471-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
229. Регламент Верховної Ради України : затверджено Законом України від 10.02.2010 р. № 1861-VI. Дата оновлення 19.12.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
230. Регламент Конституційного Суду України : ухвалений на спеціальному пленарному засіданні Конституційного Суду України Постановою Конституційного Суду України від 22.02.2018 р. № 1-пс/2018. Дата оновлення 09.04.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001710-18#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
231. Регламент Офісу Генерального прокурора : затверджено Наказом Генерального прокурора від 22.02.2022 р. № 35. Дата оновлення 30.03.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0035905-22#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
232. Регламент Пленуму Верховного Суду : затверджено Постановою Пленуму Верховного Суду від 30.11.2017 р. № 1. Дата оновлення 06.10.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001780-17#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
233. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Генеральної прокуратури України щодо офіційного тлумачення положень статті 86 Конституції України та статей 12, 19 Закону України “Про статус народного депутата України” (справа про запити народних депутатів України до прокуратури) : Рішення КСУ від 11.04.2000 р. № 4-рп/2000. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v004p710-00#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
234. Спеціальні вимоги до осіб, які претендують на зайняття посад керівників

- Департаменту державної виконавчої служби Міністерства юстиції України : затверджено Наказом Міністерства юстиції України від 21.10.2016 р. № 3005/5. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 07.11.2016 р. за № 1441/29571. Дата оновлення 25.03.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1441-16#Text> (дата звернення: 12.05.2025).
235. Стандарти якості надання безоплатної вторинної правової допомоги у кримінальному процесі : затверджено Наказом Міністерства юстиції України від 25.02.2014 р. № 386/5. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 26.02.2014 р. за № 337/25114. Дата оновлення 18.11.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0337-14#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
236. Стандарти якості надання безоплатної вторинної правової допомоги у цивільному, адміністративному процесі та представництва у кримінальному процесі : затверджено Наказом Міністерства юстиції України від 21.12.2017 р. № 4125/5. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 22.12.2017 р. за № 1554/31422. Дата оновлення 31.08.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1554-17#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
237. Статут Міжнародної організації кримінальної поліції – Інтерпол : прийнято 13.06.1956 р.; Дата оновлення 04.04.2024. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_142#Text (дата звернення: 10.05.2025).
238. Стратегія національної безпеки України : затверджено Указом Президента України від 14.09.2020 р. № 392/2020. Дата оновлення 07.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text> (дата звернення: 11.05.2025).
239. Стратегія реформування державного управління України на 2022 – 2025 роки : схвалено Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.07.2021 р. № 831-р. Дата оновлення 23.12.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
240. Структура Офісу Генерального прокурора : затверджено Наказом Генерального прокурора від 21.12.2019 р. № 99-пщ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0099900-19#Text> (дата звернення: 10.05.2025).
241. Типове положення про апарат суду : затверджено Наказом Державної судової адміністрації України від 08.02.2019 р. № 131. Дата оновлення 26.09.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0131750-19#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
242. Факультативний протокол до Конвенції про ліквідацію усіх форм дискримінації щодо жінок : прийнято 06.10.1999 р.; ратифіковано 05.06.2003 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_794#Text (дата

звернення: 10.05.2025).

243. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Дата оновлення 09.04.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 13.05.2025).
244. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18.03.2004 р. № 1618-IV. Дата оновлення 09.04.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> (дата звернення: 10.05.2025).

Інтернет-ресурси:

1. База рішень Європейського суду з прав людини. URL: [https://hudoc.echr.coe.int/ukr#{%22documentcollectionid2%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/ukr#{%22documentcollectionid2%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22]}) (дата звернення: 14.05.2025).
2. Державна митна служба України : Єдиний державний інформаційний веб-портал “Єдине вікно для міжнародної торгівлі”. URL: <https://cabinet.customs.gov.ua/applist> (дата звернення: 14.05.2025).
3. Державна податкова служба України : Електронний кабінет платника податків. URL: <https://cabinet.tax.gov.ua/> (дата звернення: 14.05.2025).
4. Державне бюро розслідувань : Місія та цінності. URL: <https://dbp.gov.ua/misiya-ta-cinnosti> (дата звернення: 14.05.2025).
5. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/> (дата звернення: 14.05.2025).
6. Міністерство юстиції : Нормативно-правова база. URL: <https://minjust.gov.ua/npa> (дата звернення: 14.05.2025).
7. Національне агенство з питань запобігання корупції : Єдиний портал повідомлень викривачів URL: <https://whistleblowers.nazk.gov.ua/#/> (дата звернення: 14.05.2025).
8. Національне антикорупційне бюро України : Форми звернень. URL: <https://nabu.gov.ua/activity/nauposhyrenishi-zapytannya/> (дата звернення: 14.05.2025).
9. Офіційний вебпортал Верховної Ради України : Законодавство. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index> (дата звернення: 14.05.2025).
10. Служба безпеки України : Доступ до публічної інформації. URL: <https://ssu.gov.ua/dostup-do-publichnoi-informatsii> (дата звернення: 14.05.2025).
11. Спеціалізована антикорупційна прокуратура : Доступ до публічної інформації. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/posts/dostup-do-publichnoyi-informatsiyi> (дата звернення: 14.05.2025).
12. Судова влада України : Реєстри та системи. URL: <https://court.gov.ua/> (дата звернення: 14.05.2025).

Навчальне видання
(українською мовою)

Бараннік Роман В'ячеславович

СУДОВІ ТА ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ УКРАЇНИ

Підручник
для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра
спеціальності “Правоохоронна діяльність”
освітньо-професійної програми “Правоохоронна діяльність”

Рецензенти: *О. П. Кучинська, О. А. Солдатенко, Ю. В. Філей*

Відповідальний за випуск *Р. В. Бараннік*

Коректор *Р. В. Бараннік*